

duch

12de JAARGANG - NUMMER 4 - 2000
OKTOBER - NOVEMBER - DECEMBER

In dit nummer:

- * *ACTIVITEITENKALENDER*
- * *VOORWOORD*
- * *LEANDRE VILAIN (2)*
- * *HET VTI IN OOSTENDE 1923-1996*
- * *AAN LAND (2)*
- * *DE HAVEN VAN OOSTENDE IN DE 18DE EEUW*
- * *TELINDUS IN OOSTENDE*
- * *UIT HET VERSLAGBOEK VAN EEN OOSTENDS
POLITIEAGENT (4)*
- * *WEEK VAN HET BOS*

Gidsenblad
LANGE NELLE
 OOSTENDE

Driemaandelijks blad van de afdeling OOSTENDE
 van de WEST-VLAAMSE GIDSENKRING vzw
 Afgiftekantoor OOSTENDE 1
 Verantwoordelijke uitgever:
 Patricia Veris, Nachtegalenlaan 50, 8400 Oostende

IN DIT NUMMER:

Inhoud:

100	<i>ACTIVITEITENKALENDER</i>	<i>REDACTIE</i>
108	<i>VOORWOORD</i>	<i>MARC LOY</i>
109	<i>LEANDRE VILAIN (2)</i>	<i>MARTINE QUAEGBEUR</i>
122	<i>HET VTI IN OOSTENDE 1923-1996</i>	<i>REDACTIE</i>
127	<i>AAN LAND (2)</i>	<i>RICHARD QUAEGBEUR</i>
134	<i>DE HAVEN VAN OOSTENDE IN DE 18DE EEUW</i>	<i>JEAN POTTIEZ</i>
140	<i>TELINDUS IN OOSTENDE</i>	<i>ETIENNE PITTELJON</i>
143	<i>UIT HET VERSLAGBOEK VAN EEN OOSTENDS POLITIEAGENT (4)</i>	<i>REDACTIE</i>
145	<i>WEEK VAN HET BOS</i>	<i>JEANNINE LAPLASSE</i>

Verantwoordelijke uitgever en secretaris:

Patricia Veris, Nachtgalenlaan 50, 8400 Oostende

De medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen
(overname mag, mits bronvermelding)

Redactie:

Dirk Beirens, Floralaan 7, 8400 Oostende

Vormgeving:

Herman Moerman, Parijsstraat 11/6, 8400 Oostende

Voorzitter:

Marc Loy, Batterijstraat 70, 8450 Bredene

Dispatching:

(059) 80 73 81 (Fax en telefoon)

Rekeningnummer:

068-2075070-73

Lidmaatschapsbijdrage 2001 = 500 BEF

Activiteitenkalender

Redactie

Wilt u zeker weten of een activiteit al dan niet doorgaat, contacteer secretaris Patricia Veris: tel. (059) 80 62 39 - fax (059) 80 12 54

TE GAST IN DE NIEUWE STEDELIJKE BIBLIOTHEEK

Zaterdag 27 januari 2001 : afspraak om 16 uur aan de hoofdingang.

Onze eerste activiteit in het nieuwe millennium starten we tussen de boeken. Op zaterdag 27 januari 2001 worden we gastvrij ontvangen in de nieuwe Oostendse Openbare Bibliotheek door de hoofdbibliothecaris Glenn Roman en architect Marc Felix die ons zullen gidsen door deze tempel van het gedrukte woord.

Omdat het aantal deelnemers beperkt is, vragen we je je naam op te geven aan onze secretaris Patricia Veris tel. (059) 80 62 39.

Leden: gratis – niet-leden: 50 BEF

DE SLAG BIJ NIEUWPOORT: 2 juli 1600

Woensdag 21 februari 2001 om 20 uur in zaal 'Den Anklap', Leffingestraat 85, Oostende: met dia's geïllustreerde voordracht door de heer Erwin Mahieu.

In 2000 is het precies 400 jaar geleden dat Maritiem Vlaanderen het toneel was van een vrijmoedige en gewaagde Staatse militaire onderneming. Sinds de oprichting in 1583 van de Admiraliteit (= zeemacht) in Duinkerke door Alexander Farnese waren de schepen van de Hollandse en Zeeuwse koopvaardijvloot zware schade toegebracht. Het stond dan ook hoog op de verlanglijst de van de Staten-Generaal om het kapersnest Duinkerke in te nemen en uit te schakelen. In het voorjaar van 1600 leek de tijd rijp om een aanval in te zetten. De onder-

neming strandde nabij Nieuwpoort waar weliswaar op 2 juli 1600 een roemrijke overwinning werd behaald tegen de Spaanse vijand, maar van het objectief van de onderneming, het innemen van Duinkerke, moest worden afgezien. De voordracht geeft een beeld van de voorgeschiedenis die aanleiding gaf tot de slag en verhaalt het verloop van de voor zijn tijd grootschalige amfibische operatie. De veldslag wordt aan de hand van gravures, wapentuig en documenten geïllustreerd. En uit de mise-en-scènes uit de achttiende, negentiende en twintigste eeuw blijkt dat 2 juli 1600 voor onze noorderburen één van de belangrijkste data is uit hun nationale geschiedenis.

Leden: gratis – niet-leden: 50 BEF

DE "ZEEBONK"-WANDELING

Zaterdag 17 maart 2001

Afspraak om 14.30 uur voor/in Biljart Palace op de Groentemarkt in Oostende

Meer informatie in ons volgende nummer 2001, nr. 1

DE REIS NAAR LONDEN ZATERDAG 21 APRIL 2001 (eerste week na de paasvakantie)

Na het succes van de reis naar Parijs, doen we die andere populaire maar totaal verschillende eilandhoofdstad Londen aan onder de deskundige leiding van ons gidsend lid de heer Raf Plasschaert.

Hij belooft ons een drukke maar interessante en boeiende dag.

Deze uitstap wil u kennis laten maken met verscheidene nieuwe elementen die, gereali-seerd met de eeuwwisseling, nu duidelijk opvallen in het zich renoverend stadsbeeld van deze wereldstad: de veelbesproken "Millennium Dome", de architectuur en de stadsplanning van de "Docklands", de indrukwekkende nieuwe "British Library", de "Millennium Mile" en de fascinerende "New Tate Galery". En de hele agglomeratie bekijken we ook vanuit "London Eye", het reuzenrad opgesteld aan de oevers van de Thames. Voor dat laatste wordt apart ingeschreven omdat 'hoogtevrees' sommige mensen afschrikt.

Programma

- Vertrek: 6.30 uur stipt op de parking van de Provinciale Visserijschool
- naar London via Calais, kanaaltunnel, Folkestone (vanaf 9.30 uur pl. tijd)
- in de voormiddag: de site van de "Dome", rondrit in de gerenoveerde Docklands en doorheen het stadscentrum naar de "British Library" voor een kort bezoek (11-11.30 uur pl. tijd)
- gelegenheid voor een vrij middagmaal (of aanspreken van de eigen knapzak) in het stadscentrum, omstreeks het middaguur pl. tijd
- in de namiddag (vanaf 13.30 uur pl. tijd): rit met het "London Eye" en te voet langsheen de "Millennium Mile" naar de "New Tate Galery" (16.30 uur pl. tijd), ruime gelegenheid tot bezoek van de schitterende verzameling van moderne kunst
- tijdens de rit doorheen London wordt vooral gewezen op de groei van de stad de functies en de verschillende attractiepunten van de vele stadswijken die we doorrijden.
- terugkeer omstreeks 19.30 uur pl. tijd, via Folkestone, kanaaltunnel en Calais, aankomst te Oostende voorzien om 23.45 (Oostends) uur

Bijdrage= 1.750 BEF

(London Eye= extra 595/455(60+) BEF)

Inbegrepen: bus, shuttle kanaaltunnel, fooi chauffeur, begeleiding, bezoeken: New Library en New Tate Galery.

Niet inbegrepen: lunch en avondmaal (ofwel eigen pakket ofwel in centrum/museum).

Wat moet u doen om mee te gaan?

Voor 5 maart 2001:

1. Het volledig ingevulde inschrijvingsformulier dat u los in dit nummer vindt aan het secretariaat bezorgen (post, fax, afgeven)
2. De juiste bijdrage overschrijven op rekeningnummer 068-2075070-73 t.n.v. Gidsenkring Lange Nelle Oostende.

KONINKLIJKE

KROEFELWANDELING 3:

van KAAI tot DIJK

Vrijdag 18 mei 2001

De (halve) cirkel is rond. Na kroefelwandeling 1 (van DIJK tot PARK) en 2 (van PARK tot KAAI) presenteren we nu de derde (en laatste?) koninklijke kroefelwandeling.

Afspraak om 19 uur aan de ingang van de Sint-Petrus en Pauluskerk.

Officieel einde omstreeks middernacht in de buurt van het Leopold 1-ruitermonument

Tips: -parkeer uw twee- of vierwieler in de buurt van het eindpunt!

-neem een trui mee, eenmaal de zon weg, is het fris!

-vervang naaldhakken door goedzittende wandelschoenen

Inschrijving verplicht!

Voor 11 mei, telefonisch bij secretaris P. Veris op het nummer (059) 80 62 39 en door Overschrijving van 1000 BEF (leden) of 1200 BEF (niet-leden) voor spijs en drank op rekening 068-2075070-73 t.n.v.

DAGUITSTAP NAAR LONDEN
OP ZATERDAG 21 APRIL 2001

INSCHRIJVINGSFORMULIER

(UITERLIJK OP 5 MAART 2001 TERUGBEZORGEN!)

Ondergetekende:.....

Adres:.....

.....

Telefoon: GSM:

Schrijft zich in met..... personen x 1.750 BEF =BEF

Gaat mee op 'British Airways London Eye' met personen

• Volwassenen: x 595 BEF =BEF

• 60 + personen: x 455 BEF =BEF

TOTAAL:BEF

Gelieve deze inschrijving te bezorgen op volgend adres: Nachtgalenlaan 50,
8400 Oostende, of per fax 059/80.12.54 en het te betalen bedrag over te schrijven
op rekeningnummer 068-2075070-73 van de Gidsenkring Lange Nelle.

Datum:

Handtekening:

Gidsenkring "Lange Nelle", Oostende met vermelding aantal personen / kroefel 18/5!!

Kroefelwandelingen. (contaminatie van kroeg en smoefel) zijn leerrijke, smaakvolle, gezonde, stemmige en boeiende wandelingen voor groepen van 15 à 25 personen bij. Voorkeur in de periode april – september; hoewel ook wintervarianten zijn mogelijk. Een voordeel is dat u op die manier verscheidene tafeldames en –heren naast u kunt krijgen, tenzij u voor vaste relaties kiest uiteraard.

Via de gids leert u koning Leopold II (1835 - 1865 - 1909) als urbanist en 'weldoener' van Oostende kennen en bezoekt u verschillende plaatsen die zijn tijdsstempel dragen. Tijdens de minstens 4 uur durende wandeling wordt vier keer halt gehouden voor respectievelijk het aperitief, het voorgerecht, een tussendoortje en de afsluiter.

KREKENFIETSELING

Vrijdag 29 juni 2001: afspraak om 19 uur aan het Sint-Annakerkje in Stene-Dorp.

Gids René Vandercruyssen begeleidt ons gedurende een ruim 2 uur durende fietstocht: afwisselend peddelen en becommentarieerd bewonderen. René gidst ons door het geklasseerde krekengebied, op de Groene 62 en langs de " Keignaert" in Zandvoorde.

Let wel: eigen, perfect werkende (licht!) fiets meebrengen!

Leden: gratis - niet-leden: 50 BEF

EVALUATIE REIS NAAR PARIJS

Een topper dit jaar was de reis naar Parijs op 24 juni laatstleden.

De reis die heel goed

voorbereid werd door Dirk Beirens, verliep dan ook buitengewoon vlot. Iedereen genoot ten volle van de schitterende tentoonstelling, van het bezoek aan de begraafplaatsen o.l.v. de heer Nuytten en van de bustocht langs de Seine.

Op de bus ontvingen de deelnemers tijdens de heenreis de nodige documentatie en tijdens de terugreis werd iedereen verwend met een fijne eerder vloeiende attentie.

Bedankt Dirk voor al je werk, bedankt Patricia voor je goede zorgen en je logistieke steun.

Rita

JOODSE SPOREN IN OOSTENDE- CATALOGUS: RECHTZETTING DOOR ONS GEACHT LID, DE HEER ROGER TIMMERMANS

blz. 46: Hirsch et Cie

Notre succursale d'Ostende, face le Kursaal, souvra en Juin

(postkaart: phototypie A Bergeret et Cie, Nancy

70 Ostende - Rampe Ouest - moet zijn: Rampe Est)

+ uit: telefoongidsen 1920 t.e.m. 1935

- tel. 325 Hirsch et Cie

Robes, Manteaux, Fourrures

Rampe Est Kursaal 11

- tel. 679 Bijhuis in Royal Palace 1921-'22

- tel. 275 Old England

Tailors

Rampe de Flandre 37

nu: residentie Old England

IN MEMORIAM

Op 25 oktober 2000 overleed in Oostende de heer Camille BOEL (*Brussel, 15.04.1938), beroepsmilitair op rust, actief lid en steunpilaar van verscheidene verenigingen en levensgezel van mevrouw Mieke Kellens.

Gidsenkring Lange Nelle deelt in het verdriet van de families Boel-Kellens-Vanmackelbergh

VERNIEUWING LIDMAATSCHAP

Dit is het laatste 2000-nummer van ons blad.

Het lidmaatschap 2001 gaat in op 1 januari en houdt in:

(meestal gratis) deelname aan onze activiteiten zoals voordrachten, bezoeken, wandelingen en uitstappen. Bovendien ontvangt elk lid het driemaandelijks gidsenblad met activiteitenkalender, wetenswaardigheden, luchtige en meer wetenschappelijke bijdragen.

Als extra krijgt u als lid het jaarboek 2001, Neogotiek in West-Vlaanderen (niet-ledenprijs = 500 BEF/12.39 EURO) van de West-Vlaamse Gidsenkring.

Over het jaarboek verneemt u hieronder meer.

De bijdrage is 500 BEF (conform wat onze zusterverenigingen vragen) over te schrijven op bankrek. nr. 068-2075070-73

t.n.v. West-Vlaamse Gidsenkring, afd. Oostende "Lange Nelle", 8400 Oostende.

Om het u gemakkelijk te maken, vindt u een overschrijvingsformulier ingesloten. U kunt ook steunend lid (600 BEF) of erelid (1.000 BEF) worden door het passende bedrag over te maken.

Dank bij voorbaat voor een vlotte afhandeling!

Jaarboek 2000 van de West-Vlaamse Gidsenkring

Het derde jaarboek telt 132 bladzijden, is heel rijk geïllustreerd en handelt over

De "RIJKE HOUTSCULPTUUR IN WEST-VLAAMSE KERKEN 1600-1750".

De auteur, de heer FRANS VROMMAN (°Wingene 1923), is erevoorzitter van de Wes-Vlaamse Gidsenkring, kunsthistoricus van opleiding en bekend als regisseur-stoetenbouwer en feestenorganisator (o.a. Breughelstoet, Praalstoet van de Gouden Boom, Reiefeest, feest 25 jaar ambtsjubileum koning Boudewijn).

Uit de INLEIDING:

" De meeste beeldhouwwerken uit de zeventiende en de eerste helft van de achttiende eeuw bevinden zich in onze kerken. De beeldenstormers hebben in de zestiende eeuw heel wat sculptuur en meubilair vernietigd of beschadigd en vele kerken moesten dus opnieuw aangekleed worden met schilderijen, meubilair en beelden. Dat gebeurde in de Zuidelijke Nederlanden vooral in de tweede helft van de zeventiende eeuw en in de achttiende eeuw werd verder vernieuwd. De Contrareformatie was in onze streken dan al goed op dreef en de Kerk wilde van de bedehuizen weer het centrum van de stad of de gemeente maken. Meer dan ooit beklemtoon-

de de Kerk de typisch katholieke geloofspunten die in sterk contrast stonden met de ideeën van de hervormers. Daarom werd zoveel aandacht besteed aan de communie, de biecht en de prediking. De meubelen die hiervoor nodig waren, werden rijk versierd met beeldhouwwerk. Aan de sculpteurs en het beeldhouwwerk van die meubelen willen we deze studie wijden, vooral omdat daarover weinig bekend is en we in West-Vlaanderen, ondanks de woelige geschiedenis en de enorme vernieling, nog zoveel mooie stukken hebben."

Uit het BESLUIT:

" We moeten eigenlijk wachten tot de tweede helft van de zeventiende en de eerste helft van de achttiende eeuw voor werkelijk prachtig kerkmeubilair.

We mogen hierbij de biechtstoelen in de Poperingse Sint-Bertinuskerk en de Brugse Onze-Lieve-Vrouwekerk en Sint-Annakerk tot de beste van Vlaanderen rekenen. Ook de communiebank in de heilige Bloedkapel en het koorgestoelte in de Sint-Pieter en Pauluskerk te Waasten (Warneton) verdienen een vermelding. Sommige preekstoelen mogen ongetwijfeld tot de beste van Vlaanderen gerekend worden."

NIEUWS VAN HET ARCHIEFFRONT

Weduwe Daniël Farasyn schenkt historische kaarten en plannenverzameling aan het Oostendse Archief

Eind augustus 2000 schonk mevrouw Gilberte Farasyn-Schepens de kaarten- en plannenverzameling van haar in 1998 overleden echtgenoot, historicus Daniël Farasyn aan het Archief van Oostende.

Daniël Farasyn (1920-1998) was een zeer gerespecteerd historicus die gedurende meer dan 50 jaar gedegen onderzoek verrichtte naar de geschiedenis van Oostende, vooral in de 18de eeuw. In de recent verschenen Bibliografie van de geschiedenis van Oostende worden maar liefst 61 artikels en boeken van zijn hand vermeld. Net voor zijn dood publiceerde hij "1769-1794. De 18de eeuwse bloeiperiode van Oostende" als tweede nummer in de reeks Oostendse Historische Publicaties. Van dit werk werden ondertussen bijna 400 exemplaren verkocht.

De schenking omvat 106 kaarten en plannen die Daniël Farasyn over Oostende verzamelde tijdens zijn carrière als historicus. De collectie is belangrijk omdat ze ook de werknotities bevat die Farasyn in de loop van zijn onderzoek verzamelde. Zo bevat de schenking een aantal kaarten waarop Farasyn zijn onderzoeksresultaten over huizen en andere gebouwen stelselmatig heeft aangeduid en ingekleurd.

De collectie wordt momenteel geïnventariseerd. Na inventarisatie zal men het kunnen raadplegen volgens dezelfde voorwaarden als de eigen kaarten- en plannencollectie van het Archief.

De volledige kaarten- en plannencollectie van het Archief telt momenteel reeds 565 kaarten en groeit nog altijd aan. Binnenkort zal men de hele collectie aan de hand van een catalogus kunnen raadplegen.

RTBF en Spilliaert in het Archief

De RTBF bereidt een documentaire voor over het leven en werk van Leon Spilliaert en Oostende. Naar aanleiding hiervan kwam een ploeg van de TRBF op 25 oktober 2000 opnames maken in het Archief. Enkele weken vroeger hadden enkele medewerkers reeds een keuze gemaakt uit het overvloedige iconografische materiaal dat in het Archief wordt bewaard. De documentaire zal eerst worden uitgezonden op Arte, daarna op RTBF. De uitzending is voorzien voor het najaar van 2001.

Gezusters Antony bezoeken Antonyzaal

Onlangs werden enkele vergaderzalen in het Stadhuis in een nieuw kleedje gestopt en kregen ze een naam toebedeeld. Op de tweede verdieping is er voortaan een Eysselinckzaal en een Chambonzaal, respectievelijk genoemd naar Gaston Eysselinck, de architect van onder meer het Postgebouw en het gebouw van het PMMK-Museum voor Moderne Kunst en Alban Chambon, de architect van het oude Kursaal, het voormalige theater in de Van Iseghemlaan en de de Smet de Naeyerbruggen. De zalen werden opgefleurd met enkele reproducties van hun werk en een beknopte biografie. In de Chambonzaal zal binnenkort weer het inhuldigingsplakket van het theater te zien zijn.

Op de benedenverdieping werd de Antonyzaal ingericht met fotoreproducties van de alom geprezen fotografen Maurice en Robert Antony. Ook in de gang die naar deze zaal leidt werden reproducties opgehangen. Op 25 oktober 2000 brachten de drie gezusters Antony een bezoekje aan de Antonyzaal om de werken van hun vader en oom in een nieuwe omgeving te bewonderen. Achteraf brachten zij nog een fel gesmaakt bezoek aan het Archief waar de Archivaris hen onder meer toonde hoe de originele Antonyfoto's worden bewaard en gecatalogeerd.

Stadsbestuur schenkt jaarverslagen aan De Plate

Bij een recente opruimactie verzamelde het Archief een reeks dubbele exemplaren van de Jaarverslagen vanaf 1943 tot en met 1986. Eens te meer heeft het Stadsbestuur ervoor geopteerd om deze verzamelingen niet te laten verloren gaan en de reeks Jaarverslagen te schenken aan de Heem- en geschiedkundige kring De Plate.

Eenzijds wordt hierdoor een stuk waardevol historisch erfgoed bewaard. Anderzijds wil het Stadsbestuur met deze schenkingen zijn erkentelijkheid betuigen tegenover de Heem- en geschiedkundige kring De Plate die reeds jaren de aandacht en belangstelling voor het Oostendse verleden levendig houdt.

Glasplaten geklasseerd en gecatalogeerd

In het voorjaar berichtten we reeds dat de volledige collectie glasnegatieven die in het Archief wordt bewaard, op foto was overgezet. Tijdens de zomer werd de hele collectie volledig geklasseerd, verpakt en gecatalogeerd. De collectie omvat 200 afbeeldingen, uit het begin van de twintigste eeuw. Men kan de catalogus raadplegen in de leeszaal van het Archief.

Toerisme Oostende vzw schenkt diatheek aan Archief

Onlangs schonk Toerisme Oostende een omvangrijke verzameling toeristische dia's aan het Archief. De collectie omvat een indrukwekkend aantal dia's van de meest uiteenlopende onderwerpen over Oostende. De collectie wordt binnenkort gecatalogeerd en beschikbaar gesteld van alle belangstellenden.

Bouwdossiers Raversijde overgedragen

Door de fusies van 1971 werden de grenzen tussen Middelkerke en Oostende hertekend en werden de inwoners van de Middelkerkse deelgemeente Raversijde Oostendenaars. De bouwdossiers bleven echter in Middelkerke liggen.

Onlangs droeg de gemeente Middelkerke de bouwdossiers van Raversijde uit de periode 1962 tot en met 1971 over aan het Archief. Het betreft in totaal 165 dossiers uit de Duinenweg, Dwarsstraat, Emile De

Smitlaan, Kinkhorenlaan, Marie-Joséstraat, Middenlaan, Mijterlaan, Oostendesteinweg, Oostlaan, Pareloesterlaan, Schoolstraat, Westlaan, Wulklaan, Zakstraat en Zeedijk.

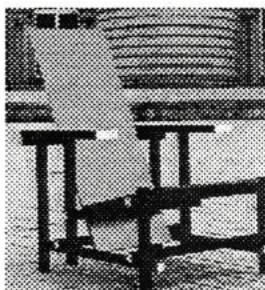
De dossiers werden ondertussen geïnventariseerd. Deze inventaris is ter inzage in het Archief. De dossiers zelf zijn, net zoals alle andere bouwdossiers, enkel ter inzage voor belanghebbenden.

HET AVANT-GARDEMEUBEL IN DE XXSTE EEUW

Als afsluiter van het jaar 2000 én van de eeuw brengt de Cultuurdienst van Oostende in samenwerking met de Oostendse firma Desender Interiors van zaterdag 16 december 2000 tot en met zondag 11 maart 2001 een tentoonstelling van 100 jaar avant-gardistische meubels.

De tentoonstelling geeft een eeuwoverzicht van meubelen die op het ogenblik van hun ontwerp qua vorm, functie en materiaal vernieuwend waren. Zelfs vele jaren later ogen

ze nog steeds vooruitstrevend. U kunt er onder meer stoelen, zitmeubelen, losse meubelen en lampen van Rietveld, Le Corbusier en Van Severen bekijken.

De expositie vindt plaats in de Venetiaanse Gaanderijen op de hoek van de Zeedijk en de Parijsstraat in Oostende. Ze is dagelijks geopend van 14.00-18.00 uur. Op vrijdag kunnen groepen er zelfs terecht tot 22.00 uur.

De toegangsprijs bedraagt slechts 100 frank voor volwassenen en 30 frank voor jongeren tussen 15 en 18 jaar. Studenten, senioren en Cultuurkaart 2000-houders betalen 50 frank. Voor kinderen jonger dan 15 jaar is de toegang gratis. Ook geleide bezoeken zijn mogelijk. Een exclusieve catalogus kunt u ter plaatse kopen tegen de prijs van 650 frank.

Meer info krijgt u bij de Cultuurdienst Oostende, tel. 059/80.55.00 of 059/56.20.16.

E-mailgewijs kunt u er terecht via stadsbestuur@oostende.be.

TORHOUT, DE GESCHIEDENIS VAN EEN STAD

Ruim 10 jaar na het uitverkochte en succesvolle "Torhout 1750-1950. Twee eeuwen stadsgeschiedenis" verschijnt dit nieuwe boek van Michiel Mestdagh over de geschiedenis van Torhout. Tien jaar historisch onderzoek bracht heel wat nieuwe inzichten en leidde naar een ander historisch beeld van deze oude stad.

De geschiedenis wordt door de auteur chronologisch verteld; van de vroegste tijden tot de Romeinen in Torhout, de internationaal bekende middeleeuwse stad met de vermaarde jaarmarkt, het uitzicht van de stad, de opkomst en het belang van het kasteel van Wijnendale en zijn bewoners; de grafelijke families van Vlaanderen. De moeilijke tijden die Torhout typeerden tussen de 14de en 16de eeuw met de grote verwoestingen, de nieuwe impulsen die de stad kende vanaf de vroege 17de en doorheen de 18de eeuw worden uitvoerig besproken, alsook de rol van de families van Kleef en von Neuburg-Sülzbach op het kasteel en de heerlijkheid Wijnendale. Kortom een uitgebreide historische visie overgoten met heel wat belangrijk en interessant illustratiemateriaal uit de cartografie en andere nieuwe visuele bronnen.

Michiel Mestdagh bekijkt daarna de groei van de stad vanuit een ander, kritisch oogpunt; de groei van de straten in de binnenstad, de naamgeving en de evolutie van straat- en wijknamen, de vele verdwenen en nog bestaande gebouwen, de geschiedenis van de Markt, Burg en zoveel andere pleinen en straten, de rol van winkels en bedrijfjes. De brouwerijen en jeneverstokerijen in de binnenstad met de families Fraeys, Bekaert, Lauwers of Bruneel, de honderden herbergen met beroemde namen als De Zwaan, de Hertog van Arenberg, het Hof van Engeland of Den Haan, de huidenvettersindustrie met de clans Van Caillie en d'Aussy; de Torhoutse pottenbakkers Willemyns, Maes en Embrechts-Genouw, de bascuulindustrie rond de families Nolf, Robbe, Cornille, Van Wijnsberghe, de lederverwerkende en textielbedrijven met de Couppé's, de Van Oyes en de Bartholomeus-

generaties, mostaard Wostyn en zovele anderen. Ook de buitenwijken komen aan bod; Wijnendale met zijn straten en mensen, Don Bosco met de Revinze en het Makeveld, Sint-Henricus, Driekoningen, het Rozeveld en Maria Assumpta en de Goede Herder.

Befaamde doch ook minder bekende Torhoutenaars vinden hier hun weg, politiciers en politieke partijen samen met de pioniers van het verenigingsleven, de kunstenaars en schrijvers; het dagelijkse leven in de stad van in de 19de en 20ste eeuw wordt zorgvuldig verteld. Ten slotte sluit een kroniek van de geschiedenis het werk af; het geeft een verrassend beeld van de oude Sparrestede en zijn veranderingen.

Wie Torhout en zijn bewoners in een uitgebreid en verzorgd werk wil zien en herbekijken, zal hier zeker zijn gading vinden. Dit kijk- en leesboek geeft een homogeen beeld van de geschiedenis en evolutie van de stad én zijn bewoners, dit alles met heel wat origineel en verantwoord foto- en archiefmateriaal. Een waardige afsluiter van twee millennia geschiedenis! Wees er dus snel bij en reserveer alvast dit uniek exemplaar. Kortom, een must voor elke Torhoutenaar!

(260 blz., 31 x 24 cm, 260 afbeeldingen, winkelprijs 1695 frank)

Michiel Mestdagh

Michiel Mestdagh (°1962) studeerde geschiedenis aan de R.U. Gent, werkt sinds 1985 voor het Stadsbestuur van Torhout, publiceerde tientallen studies over de

Torhoutse en Wijnendaalse geschiedenis waaronder het uitverkochte "Torhout 1750-1050. Twee eeuwen stadsgeschiedenis", artikels in het heemkundige tijdschrift "Het Houtland" en de catalogus van het kasteelmuseum te Wijnendale. Daarnaast doceerde hij de geschiedenis van Torhout en Wijnendale in de gidsenopleidingen en leidde met grote zorg én kristische geest vele geïnteresseerden rond in de stad Torhout. Sedert 1988 is hij hoofd van de cultuurdienst en sedert 1994 directeur-cultuurfunctionaris van het Cultureel Centrum de Brouckere te Torhout.

Het Museum voor Schone Kunsten in 2001

Het tentoonstellingsprogramma 2001 van het Museum voor Schone Kunsten ligt vast. De accenten liggen op individuele tentoonstellingen van Europaprijs-kunstenaars terwijl er ook enkele actuele Oostendse kunstenaars in de belangstelling geplaatst worden.

Als tijdelijke tentoonstellingen komen achtereenvolgens:

- van 24 maart tot en met 27 mei 2001: Roland Devolder (°1938)

Oostendse kunstschilder-graficus en Europaprijsgeselecteerde in 1973

- van 24 maart tot en met 16 april 2001: Erwin Cattoor (°1968)

jong Oostends figuratief schilderstalent, geselecteerd in de Europaprijs voor Schilderkunst 2000

- van 8 september tot en met 30 september 2001: Heli Mäki-Arvela (°1959) en Matijs Van den Bosch (°1964), eerste en tweede laureaat van de Europaprijs voor Schilderkunst 2000

- van 27 oktober tot en met 25 november 2001: Tim Beeby (°1961) derde laureaat van de Europaprijs voor Schilderkunst 2000

- van 27 oktober tot en met 25 november 2001: Werner Watty (°1952) Oostends kunstschilder en graficus

Uiteraard wordt ook de vaste collectie in 2001 permanent in de kijker gezet: de Ensor- en Spilliaertverzamelingen, de Belgische kunst uit de periode 1830-1920 met integratie van alle recente aanwinsten: olieverfschilderijen van James Ensor, Fernand Khnopff, Henry Vandevelde, Paul-Jean Clays en Firmin Baes... Die vaste collectie zal pas vanaf juni 2001 opnieuw geaccrecheerd worden.

Bovendien worden uit de eigen collecties thematisch omliggende ensembles gepresenteerd, wat toelaat zelden of nooit getoonde werken aan het publiek te tonen:

- van 1 juni tot en met 15 september 2001: de volledige verzameling Léon Spilliaert.

- van 1 december 2001 tot en met 31 januari 2002: de volledige verzameling Jan en Oscar De Clerck

- van 1 december 2001 tot en met 15 februari 2002: portretten en zelfportretten uit de verzameling van het Museum voor Schone Kunsten.

Vermelden we ten slotte nog dat het Museum voor Schone Kunsten in 2001 zijn medewerking verleent aan diverse belangrijke projecten in het buitenland: zo gaan er belangrijke bruiklenen naar "Van Ensor tot Delvaux" in diverse Japanse steden, "Les XX" in Madrid, 'Tekeningen van Ensor' in New York.

Meer inlichtingen zijn te verkrijgen in het Museum voor Schone Kunsten, Wapenplein, tel. 059/80.53.35

Voorwoord

Marc Loy

Bij een schepenwissel

Als gidsenkring werken we nauw samen met de lokale overheid of andere officiële instanties, o.a. naar aanleiding van Open-monumentendag, Openmuseumdagen, Ensorjaar, vaste en/of tijdelijke tentoonstellingen...

Onze aangeboden diensten stoelen ook in belangrijke mate op het vertrouwen tussen beide partijen i.c. de gidsenkring en opdrachtgevende instantie of het openbare bestuur.

In die context willen we langs deze weg onze gemeente appreciatie neerschrijven voor twee politici die ons vanuit hun respectieve bevoegdheid een terechte plaats gunden binnen de stedelijke toeristisch en culturele biotoop.

Sinds onze start, nu ruim 11 jaar geleden, konden we altijd rekenen op de steun van scheidend schepen voor Toerisme Dries Vermeesch die ons altijd - ook in het openbaar - heeft gesteund en zo nodig verdedigd. De schepen was trouwens één van de initiatiefnemers om een cursus toeristische gids in Oostende op te zetten in 1988.

Uit die eerste lichter geslaagden werd dan Lange Nelle geboren. De Oostendse gidsenvereniging, aangesloten bij de vzw West-Vlaamse Gidsenkring. En vanaf het eerste uur was Dries Vermeesch een van onze beschermcomitéleden.

Tijdens de jongste jaren mochten we ook constructief samenwerken met Cultuurschepen Geert Lambert. Goede herinneringen bewaren we alvast aan het prestigieuze Ensorjaar en aan tal van tentoonstellingen en andere culturele evenementen.

Boven alle partijpolitieke beperkingen uit konden we altijd rekenen op de royale inzet en medewerking van die twee beleidsmensen met een visie.

Waarvoor dank.

Het Bestuur

Het Kursaal in 1890, ten tijde van de Parijse hoepelrokken en de pofmouwtjes (Foto uit "Ostende et le Littoral belge")

waar men hem een nieuwe betrekking van stadsorganist had aangeboden (65). Daar zette hij zijn carrière van organist verder (66). In 1904 zou hij in Amerika overlijden (67).

Met het vertrek van WIEGAND was er in Oostende een openstaande betrekking van orgelist vrijgekomen. Léandre VILAIN, inmiddels bevriend met Charles ANNEESSENS, zou persoonlijk door hem ingelicht geweest zijn over de openstaande betrekking (68).

Op 3 maart 1890, na een succesvolle proef op het orgel in aanwezigheid van de leden van de kerkfabriek, werd Léandre VILAIN organist van de hoofdkerk in Oostende (69). Hij was pas 24 jaar en had een schitterende carrière voor de boeg (70).

2) Organist van het Kursaal

In 1888 was Auguste WIEGAND organist aan het Kursaalorkest. Hij legde mede de grondslag voor het ontwerp van het kursaalorgel (71). Op 16 juli 1888 werd het kursaalorgel in de concertzaal van het Kursaal ingespeeld. Het was een symfonisch orgel met 3 klavieren en pedaal, eveneens het werk van de firma Charles ANNEESSENS uit Geraardsbergen. (72).

WIEGAND betoverde de liefhebbers van religieuze muziek. Zijn succes steeg dermate dat men hem een baan in Australië aanbood (73). Daardoor werd Léandre VILAIN eveneens aangesteld als titularis van het Oostendse kursaalorgel (74). Tussen WIEGAND en VILAIN was er een periode waarin ene LACROIX organist was (75).

Het driemanualig kursaalorgel werd onder WIEGAND niet zoveel bespeeld (76). Toen Léandre er titularis van werd in 1891, kwam daarin een hele verandering (77). Zijn orgelrecitals trokken al vanaf 1891 de algemene aandacht en het aantal liefhebbers dat naar hem kwamen luisteren, begon als maar toe te nemen (78). Léandre bespeelde het orgel zo harmonieus dat hij met het orkest buitengewone expressies bereikte (79). Met lof vermeldde de Antwerpse krant "l'Orchestre": "*Een talentvol artiest die WIEGAND waardig kon*

vervangen". (80)

Op 3 juli 1891 was Léandre VILAIN solist in een gemengd concert voor orgel en symfonieorkest (81):

(65) BERDEN, Jean-François

Een Oostends orgeltriumviraat

in : Muziek & Woord : maandelijks programmablads van Radio 3 & Canvas, Mei 1999, p. 13

(66) HOSTYN, Norbert

De orgelkunstenaar Léandre Vilain (1866-1945)

in : Ostendiana IV, p. 40

(67) BERDEN, Jean-François

Een Oostends orgeltriumviraat

in : Muziek & Woord : maandelijks programmablads van Radio 3 & Canvas, Mei 1999, p. 13

(68) HOSTYN, Norbert

De orgelkunstenaar Léandre Vilain (1866-1945)

in : Ostendiana IV, p. 40

(69) HOSTYN, Norbert

De orgelkunstenaar Léandre Vilain (1866-1945)

in : Ostendiana IV, p. 40

(70) ARCHET, A.

Léandre Vilain, wereldberoemd orgelist, stond gedurende meer dan een halve eeuw in dienst van de kunst
in : Ostend-Flash, nr. 8, 1961, p. 52

(71) BERDEN, Jean-François

Een Oostends orgeltriumviraat

in : Muziek & Woord : maandelijks programmablads van Radio 3 & Canvas, Mei 1999, p. 13

(72) HOSTYN, Norbert

Orgels in Groot-Oostende - 14

Het (verdwenen) kursaal-orgel

in : Oostende, "De Plate", 1987, p. 154

(73) Ostende et le Littoral belge

Publication de la "Revue Belge d'Importation et d'Exportation", p. 110

(74) HOSTYN, Norbert

De orgelkunstenaar Léandre Vilain (1866-1945)

in : Ostendiana IV, p. 41

(75) CASIER, Ann

Het muzikleven in het Kursaal te Oostende tussen 1852 en 1914, p. 356

(76) HOSTYN, Norbert

De orgelkunstenaar Léandre Vilain (1866-1945)

in : Ostendiana IV, p. 41

(77) CASIER, Ann

Het muzikleven in het Kursaal te Oostende tussen 1852 en 1914, p. 356

(78) Ostende et le Littoral belge

Publication de la "Revue Belge d'Importation et d'Exportation", p. 110

(79) Club Philatélique Trazegnies

12° année, 1971

Trazegnies

(80) CASIER, Ann

Het muzikleven in het Kursaal te Oostende tussen 1852 en 1914, p. 357

(81) CASIER, Ann

Het muzikleven in het Kursaal te Oostende tussen 1852 en 1914, p. 357

1. *Ouverture de la Muette de Portici* D. AUBER
2. *Stances* (orgel) FLÉGIER
3. *Fantaisie sur des motifs de Mireille* BORELLI
4. a) *Simple aveu* THOMÉ
- b) *Fanfare* J.N. LEMMENS
5. *Les Bergers Watteau, air de danse*GREGH

Vooroorlogse kursaalprogramma's worden bewaard in de Stedelijke Openbare Bibliotheek van Oostende en zijn ter plaatse te consulteren. We bemerken dat Léandre VILAIN bijna dagelijks een orgelrecital gaf, af en toe afgewisseld door een orgel- en symfonieconcert of orgel- en harmonieconcert (82).

Reeds van in het begin werden de recitalprogramma's in

“*L'Echo d'Ostende*” opgenomen. Op 13 mei 1892 gaf Léandre VILAIN één van zijn eerste orgelrecitals (83):

1. *Thème et variations* HESSE
2. a) *Allegro en la* LEFÉBURE
- b) *Bénédiction nuptiale* R. de VIBAC
3. *Prélude & fuga in re klein* J.S. BACH
4. *Sérénade espagnole* LEFÉBURE
5. *Finale in re* J.N. LEMMENS

Léon RINSKOPF (1862-1915), die in 1891 de nieuwe directeur werd van de Oostendse muziekacademie, dirigeerde er de concerten. In het begin was dit enkel in de namiddag, maar steeds meer kwam het symfonisch Kursaalorkest dat zijn eigen Oostendse muzikanten had, onder zijn leiding te staan (84).

RINSKOPF was een hoogbegaafde persoonlijkheid. Hij speelde viool en piano, muntte uit in harmonie, contrapunt en fuga en had les gevolgd in koor- en orkestdirectie (85). Met RINSKOPF ging het muziekonderwijs in Oostende zich dan ook vrij snel ontwikkelen. In 1894 sprak men ervan om in Oostende een conservatorium te creëren (86). Onder zijn leiding grepen de klassieke ochtendconcerten plaats in de feestzaal van het Kursaal. Ze waren gewijd aan grootmeesters van de symfonie. Men zei van RINSKOPF dat hij een krachtig, handig, sober en tegelijkertijd streng dirigent was. Elk jaar moest RINSKOPF de artie-

sten voor het zomerseizoen contacteren. Hij was een groot dirigent waarmee de artiesten graag samenwerkten. RINSKOPF zou op 13 juni 1915 eenzaam in Deauville in Frankrijk, naar waar hij tijdens de Eerste Wereldoorlog was uitgeweken, overlijden. Léon JÉHIN zou hem als dirigent van het Kursaalorkest opvolgen. In juni 1919 volgde Jules TOUSSAINT de SUTTER hem op als directeur van het Stedelijk Muziekconservatorium. Een bronzen memoriaal van Léon RINSKOPF van de hand van Brusselse beeldhouwer THEUNIS, werd op 18 september 1923 in het Kursaal ingehuldigd. Deze bevindt zich nu in de ingang van het Stedelijk Muziekconservatorium van Oostende (87).

Arthur LUTENS, de toenmalige directeur van het Kursaal, organiseerde grootse concerten die de faam van Oostende als nooit te voren zouden bevestigen. Om maar enkele namen te noemen (88):

- in 1892 : Karel MESTDAG, Henri WIAWSKY,
Dinah BEUMER
in 1893 : Arthur DE GREEF, Jan BLOCKX
in 1894 : Peter BENOIT

Het was eveneens in 1894 dat een nieuwe orkesttribune tussen feestzaal en rotonde gebouwd werd (89). De kiosk die een derde

(82) CASIER, Ann

Het muziekleven in het Kursaal te Oostende tussen 1852 en 1914, p. 357

(83) CASIER, Ann

Het muziekleven in het Kursaal te Oostende tussen 1852 en 1914, p. 357

(84) Ostende et le Littoral belge

Publication de la “Revue Belge d'Importation et d'Exportation”, p. 110, 112

(85) CASIER, Ann

Het muziekleven in het Kursaal te Oostende tussen 1852 en 1914, p. 179, 182

(86) Ostende et le Littoral belge

Publication de la “Revue Belge d'Importation et d'Exportation”, p. 107

(87) CASIER, Ann

Het muziekleven in het Kursaal te Oostende tussen 1852 en 1914, p. 183, 185, 201, 202

(88) Ostende et le Littoral belge

Publication de la “Revue Belge d'Importation et d'Exportation”, p. 112

(89) HOSTYN, Norbert

De orgelkunstenaar Léandre Vilain (1866-1945)
in : Ostendiana IV, p. 41

van de zaalruimte innam, bijgenaamd “**un champignon déplaisant**”, werd afgebroken en een groot balkon werd aangebouwd (90). Het orgel werd helemaal bovenaan geplaatst wat een prachtige majestueuze aanblik gaf (91).

Het Kursaalorkest had een heel andere opstelling zoals wij nu kennen. Links van de dirigent bevonden zich de eerste violen. Rechts van de dirigent stonden de tweede violen opgesteld. Middenvoor zaten de altviolen en de cello's. Links bovenaan stonden de contrabassen achter de eerste violen. De percussie bevond zich naast de bassen rechts achter de tweede violen. Daardoor waren de kopers en de houtblazers bijna volledig omringd door de strijkers. Bij een hedendaags orkest zitten de strijkers helemaal vooraan. De opstelling van het Kursaalorkest was anders omwille van de akoestiek. Het orkest stond immers opgesteld op een neerhangend podium, gaande van het balkon tot zowat 2,5 m van de grond met helemaal bovenaan, op een hoogte van 18 m, de contrabassen en de percussie (92).

Er ging geen seizoen voorbij of er werden belangrijke concerten gehouden (93) :

in 1895 : Sylvain DUPUIS, Jeno HUBAY, Charles-Marie WIDOR, Ernest VAN DYCK

in 1896 : Emile MATHIEU

in 1897 : Bruno STEINDEL

in 1898 : Cécile CHAMINADE

Op 24 september 1896 werd het jaarlijks feest gehouden van het muziekkorps van het derde linieregiment dat onder leiding stond van Charles-Louis SIMAR. Volgend concert werd uitgevoerd waarbij het *Alleluia*, een compositie van Léandre VILAIN zelf, werd uitgevoerd (94) :

1. *Patrie, marche* STEENBRUGGEN
2. *La muette de Portici* AUBER (ouverture)
3. *Souvenir de Prague* Ch. SIMAR (sérénade)
4. *Le rendez-vous de chasse* ROSSINI
5. *Souvenir sur Faust* GOUNOD
(arr. par SIMAR père) (avec orgue L. VILAIN)
6. *Alleluia* L. VILAIN
7. *Patrouille persane* NEUFCOUR

Op 22 augustus 1897 greep in het Kursaal een

groots concert plaats waarbij het 20-jarig dirigentschap van Emile PERIER gevierd werd. Emile PERIER (1821 -1913), een geboren Oostendenaar en zeer geliefd in zijn stad, was namelijk al vanaf 1878 dirigent van het Kursaal. Het werd een groots feest. Zelfs Koning Leopold II woonde het concert bij en onderhield zich daarna nog met de dirigent. Heel wat muzikanten, waaronder Léandre VILAIN, verleenden hun medewerking. Het programma zag er als volgt uit (95) :

1. *Ouverture Rienzi* R. WAGNER
2. *Duo de la Reine de Chypre* J. HALÉVY
(MASSART en TONDEUR)
3. *Duo de la Norma* V. BELLINI
(MIRY en FRICHÉ)
4. *Introduction et rondo capriccioso* C. SAINT-SAËNS (viool : DERU)
5. *Intermezzo de Cavaleria Rusticana* P. MACAGNI
(orgel : VILAIN)
6. *Air de Lakmé* L. DÉLIBES
(M. GARNIER)
7. *Grand air de la Juive* HALÉVY
(BRESSOU)
8. *Quator de Rigoletto* G. VERDI
(MIRY, FRICHÉ - MASSART, BRESSOU)
9. *Marche triomphale 1830-1880* E. PERIER
opgedragen aan Koning Leopold II

(90) CASIER, Ann

Het muziekleven in het Kursaal te Oostende tussen 1852 en 1914, p. 357

(91) HOSTYN, Norbert

De orgelkunstenaar Léandre Vilain (1866-1945)
in : Ostendiana IV, p. 41

(92) BOEHME, Alfons

Anekdoten en types in “Majeur” en “Mineur”, p. 16

(93) Ostende et le Littoral belge

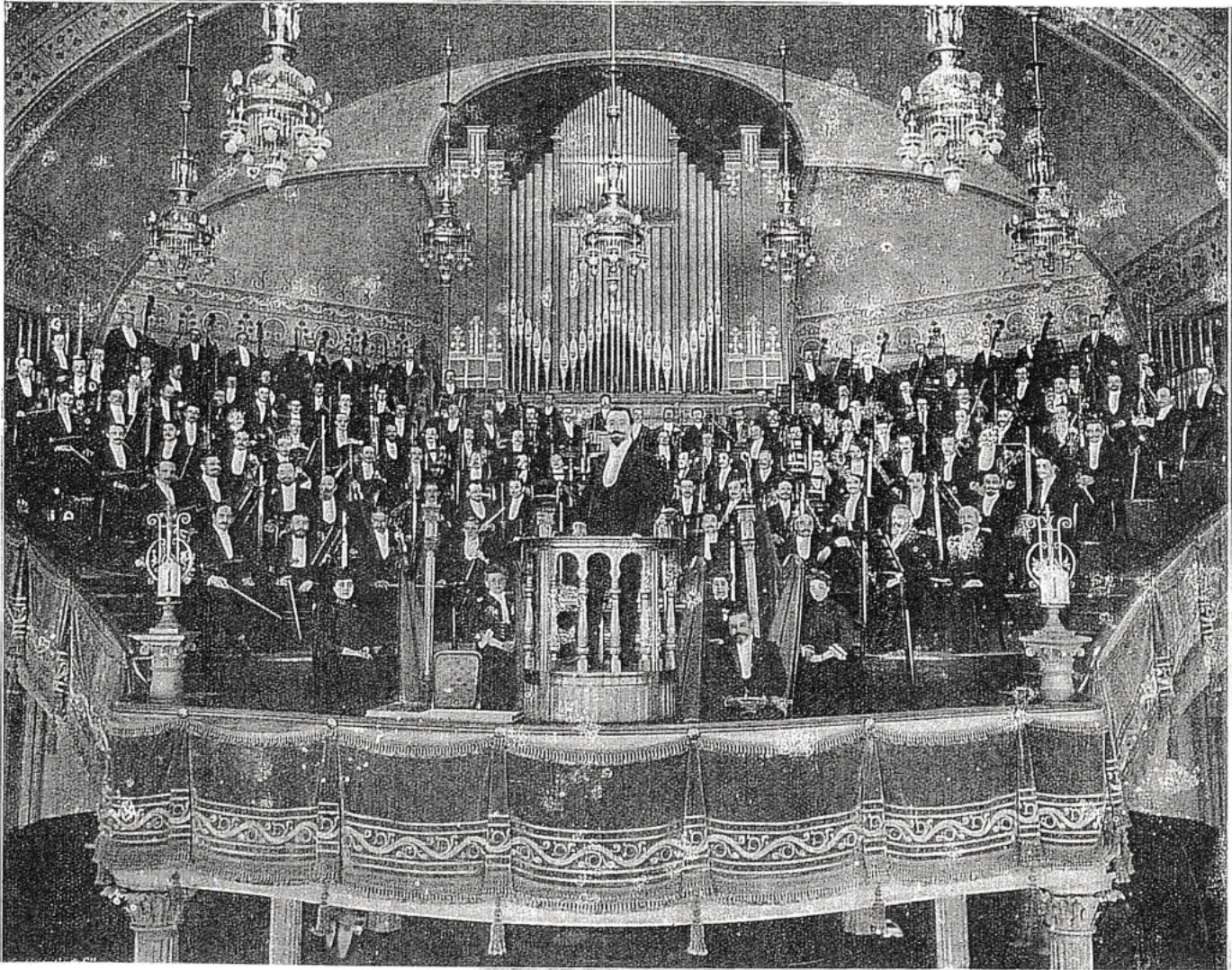
Publication de la “Revue Belge d’Importation et d’Exportation”, p. 112

(94) CASIER, Ann

Het muziekleven in het Kursaal te Oostende tussen 1852 en 1914, p. 319

(95) CASIER, Ann

Het muziekleven in het Kursaal te Oostende tussen 1852 en 1914, p. 163, 164

Het Kursaalorkest, onder leiding van Léon RINSKOPF, stond opgesteld op een neerhangend podium en had een heel andere opstelling zoals wij die nu kennen. Het orgel stond helemaal bovenaan geplaatst wat een prachtige majestueuze aanblik gaf. Men zei van RINSKOPF dat hij een krachtig, handig, sober, streng en groot dirigent was waarmee de artiesten graag samenwerkten. (Foto uit "Ostende et le Littoral belge")

KURSAAL D'OSTENDE

TARIF DES CONSOMMATIONS

GLACES VARIÉES	1.00
SHERRY GOBLER	1.00
SOYER AU CHAMPAGNE	1.50

Bock (Bavière) 0.40

DEJEUNERS			
	fr.		fr.
Café au lait, pain et beurre	1 25	Kummel	0 75
Café simple.	1 00	Elixir de Spa	0 75
Thé avec pain et	1 25	Maraschino	0 75
beurre	1 00	Eau de vie de Dantzig	0 75
Thé simple	1 00	Raspail	0 75
Chocolat, pain et	1 50	Sherry	0 75
beurre	1 00	Oporto	0 75
Chocolat simple	0 40	Malaga	0 75
Café, la demi tasse	0 50	Madère	0 75
Mazagran	0 50	Vermouth de Torino ou	0 75
Cognac	0 75	Français	0 75
Cognac fine-champagno	1 00	Bavière 1.25 la bout. 0.75 la demie	
Cognac *** Martell	1 00	Pale-Ale 2.00 » 1.00 »	
Schiedam vieux	0 40	Stout 2.00 » 1.00 »	
Groselles, Framboises,		Siphon	0 50
Grenadine, Citron, Cassis		Soda water	0 75
Rhum	0 50	Selters	0 75
Kirschwasser	0 50	Limonade fraîche	0 75
Amer de Hollande	0 50	Limonade gazeuse	1 00
Whisky	0 75	Apollinaris, Birresborn	1 50
Absinthe Suisse ou Fran-		St-Galmier	1 50
çaise	0 75	Eau de Vichy	1 50
Curacao de Hollande	0 75	Punch	1 00
Menthe blanche ou verte	0 75	Grog Américain	1 00
Bénédictino	0 75	Bavaroises	1 00
Chartreuse jaune ou verte	0 75	2 jeux de piquet	1 50
Anisette	0 75	2 jeux de whist	2 00

CIGARES DE LA HAVANE. - CIGARETTES DE MARQUES RENOMMÉES

Déjeuners à la fourchette, à la carte, et à prix fixe.

DINERS DEPUIS 6 FRANCS,
servis à des tables particulières.

KURSAAL D'OSTENDE.

SAISON DES BAINS 1891.

SAMEDI 1 AOUT

à 7 heures 1/2 du soir,

CONCERT MIXTE

SYMPHONIE ET ORGUE,

donné par l'orchestre sous la direction de M. E. PÉRIER,
avec le concours de M. LÉANDRE VILAIN, organiste, prix
d'Excellence du Conservatoire de Bruxelles.

1. Danse des *Bacchantes* GOUNOD.
2. Ouverture de la *Terreur* LITOLFF.
3. A. *Fugue en sol majeur* BACH.
- B. *Sérénata* BRAGA.
- pour orgue, par M. L. Vilain.
4. *Caprice* VIEUXTEMPS.
5. *Fantaisie Orage*. VILAIN.
- pour orgue, par M. L. Vilain.
6. *Invocation* RITTER.
- avec orgue, par M. L. Vilain.
7. *Polonia, valse* CHOPIN.

A 9 h. représentation au théâtre, *Miss Hélyett*.
A 9 h. Grand cortège aux lumières, organisé par les
sociétés de la ville en l'honneur de LL. MM. le Roi
et la Reine des Belges et de S. A. R. la princesse
Clémentine. — Illumination de l'Avenue Léopold.

Itinéraire: Place de la Commune; Avenue Charles Janssens; Avenue
Léopold (côté droit); rue Royale; Avenue de la Reine; Digue de mer;
Rampe de Flandre; Place d'Armes; rue de la Chapelle; Quai de l'Empe-
reur; rue St-Georges; Place Baudouin; rue du Quai; Marché-aux-Herbes
(côté droit); rue des Capucins; rue Longue; rue Louise; Place d'Armes;
rue d'Ouest; Place du Théâtre. — (KOMPRES).
A 9 h. 1/2 soirée dansante, au Kursaal.

Demain: à 2 h. à l'Hippodrome Wellington, *Première journée des Courses*
de chevaux; pendant les courses, concert d'harmonie par
la musique du 3e régiment de ligne.

à 3 h. 1/2 concert de symphonie au Kursaal.
à 7 h. 1/2 au Kursaal, concert de symphonie, avec le concours de
Mlle Yvel, soprano de l'opéra-comique de Paris, et de
M. Imbart de la Tour, 1er prix du Conservatoire de
Paris et de M. Minsart, baryton.

à 9 h. représentation au théâtre.
à 9 h. 1/2 sur la plage Ouest, feu d'artifice.
à 9 h. 1/2 à l'Est de la digue, concert d'harmonie par la société
Euterpe.
à 9 h. 1/2 Bat au Casino.

3) De brand van de Sint-Pieterskerk

Op vrijdag 14 augustus 1896 werd een grote brand gesignaleerd : de oude Sint-Pieterskerk stond in brand ! Aangewakkerd door een hevige wind, nam het vuur zeer snel uitbreiding. Geen enkele hulp kon geboden worden om het gebouw nog te redden. In minder dan een half uur stond heel het dak in brand. Alhoewel er enkele kostbare voorwerpen uit de sacristie konden worden gered, gingen de altaren, het orgel evenals het meubilair volledig in de vlammen verloren. Enkel de toren van de kerk, het barokke portaal, het praalgraf van onze eerste koningin, Louise-Marie, en de Calvarieberg aan de voet van de toren, die nog steeds bestaat, bleven bewaard (96).

4) De noodkerk

Na de ramp bouwde men ter hoogte van de huidige Prins Boudewijnstraat een noodkerk waarin een ANNEESSENS-orgel geïnstalleerd werd (97). Charles Marie WIDOR, de beroemde Franse organist-componist en organist van de St-Sulpice in Parijs, werd uitgenodigd om het orgel te komen inspelen. Maar omdat WIDOR op het laatste moment belet zou gegeven hebben, werd de plechtige inspelings op dinsdag 8 juni 1897 door Léandre VILAIN overgenomen (98). Hij speelde muziekwerken van J.S. BACH en van Charles Marie WIDOR zelf (99). Het was de bedoeling om het ANNEESSENS-orgel later te verplaatsen naar de nieuw te bouwen kerk. Omwille van het feit dat dit orgel niet volledig was, zou later een volledig nieuw orgel in de kerk geïnstalleerd worden (100).

5) Uitbreiding van de stad en Renovatie van het Kursaal

Vanaf 1899 begon het uitzicht van de stad snel te veranderen. Volgens de kranten van dit jaar was men bezig met de afbraak van de laatste huizen die op de plaats stonden van de nieuw te bouwen dekanale kerk. Het Maritiem Commissariaat stond op het punt afgewerkt te wor-

den alsook het gebouw van de Nationale Bank. Men kon zich ook al een idee vormen van de gevel van de nieuwe Sint-Jozefskerk langs de Alfons Pieterslaan, toen nog de Zuidlaan genoemd (101). De stad breidde zich uit met een tweede annexatie van de gemeente Maria-kerke en een deel van de gemeente Stene (102). Om te voldoen aan de eisen van het steeds toenemend aantal bezoekers ging men ook, na het seizoen 1899, het Kursaal verbouwen en vergroten naar de plannen van de architect Alban CHAMBON (103). Deze verbouwingswerken zouden in 1907 ten einde lopen (104). Het front van het kursaalorgel werd vernieuwd maar de opstellingswijze van het orgel bleef behouden (105).

(96) Ostende et le Littoral belge

Publication de la "Revue Belge d'Importation et d'Exportation", p. 85

(97) Deze informatie werd mij mondeling overgeleverd door de Heer Vincent DUFLOU

(98) HOSTYN, Norbert

De orgelkunstenaar Léandre Vilain (1866-1945)
in : Ostendiana IV, p. 41

(99) CASIER, Ann

Het muziekleven in het Kursaal te Oostende tussen 1852 en 1914, p. 359

(100) Deze informatie werd mij mondeling overgeleverd door de Heer Vincent DUFLOU

(101) Ostende et le Littoral belge

Publication de la "Revue Belge d'Importation et d'Exportation", p. 86

(102) VILAIN, O.

Chronologie van de Oostendse geschiedenis
in : Oostende 1000; Duizend jaar geschiedenis van de Oostendse gemeenschap, 1964, p. 20

(103) Ostende et le Littoral belge

Publication de la "Revue Belge d'Importation et d'Exportation", p. 86

(104) CASIER, Ann

Het muziekleven in het Kursaal te Oostende tussen 1852 en 1914, p. 59, 63

(105) HOSTYN, Norbert

Orgels in Groot-Oostende - 14
Het (verdwenen) kursaal-orgel
in : Oostende, "De Plate", 1987, p. 155

6) Recitals en arrangementen

Bijna iedere dag gaf Léandre recitals in het Kursaal. In de meeste gevallen speelde hij op een verbazingwekkende manier arrangementen van populaire klassieke muziek. Zijn repertoire was enorm. Als organist van het Kursaalorkest was hij dan ook zeer geprezen. Zijn orgelmuziek was verbluffend en zeer geliefd bij de vele kursaalbezoekers. Menig toerist die hem aanhoorde, bracht zijn roem over naar andere Europese streken (106).

Bij de aanvang van het seizoen 1899 gaf Léandre VILAIN zijn eerste recital gewijd aan Belgische grootmeesters : Alphonse MAILLY, CALLAERTS, TILBORGHS en César FRANCK (107). Van deze laatste speelde hij het bekende *Pièce Héroïque* en *Fantaisie en la* (108).

Dat Léandre VILAIN graag arrangementen speelde, lezen we in "La Saison d'Ostende" waar zijn recitalprogramma's opgenomen werden. We merken op dat hij maar weinig typische orgelmuziek speelde en dat de burgerij toch een eigen specifieke muzikale voorkeur had. Muziekstukken van BACH, DUBOIS, GUILMANT, HÄNDEL, LEGER, MAILLY, MENDELSSOHN, SCHUBERT en SCHUMANN komen regelmatig voor in zijn recitalprogramma's (109) :

5 juni 1900 : (in "La Saison d'Ostende", 3 juni 1900)

Figaro's Bruiloft - Overture MOZART
Romance sans Paroles Laurent LEGER
Marche Religieuse A. GUILMANT
Adagio uit het strijkkwartet op 64 .. HAYDN
Tarantella Stephen HELLER

2 juli 1900 : (In "La Saison d'Ostende", 1 juli 1900)

Marche Solennelle L. GANNE
Nazareth Ch. GOUNOD
Sonate in re-klein A. GUILMANT
Aria uit Rinaldo G.F. HÄNDEL
Intermezzo uit Mac-Beth G. VERDI
Tocatta in la-b A. HESSE

9 juli 1900 : (In "La Saison d'Ostende", 8 juli 1900)

Andante uit Symphonie in A MENDELSSOHN
Allegretto in A R. SCHUMANN
Canon R. SCHUMANN
Aria uit de Pinkstercantate J.S. BACH
Marche des Rois Mages Th. DUBOIS
Cantilène Nuptiale Th. DUBOIS
Final in D J. LEMMENS

16 juli 1900 : (In "La Saison d'Ostende", 15 juli 1900)

Marche Funbre et Chant Séraphique ... A. GUILMANT
Chanson de Printemps MENDELSSOHN
Ave Maria F. SCHUBERT
Fuga in G-kl J.S. BACH
Air Varié in mi G.F. HÄNDEL
Symphonie in G-kl Ch. M. WIDOR

21 juli 1900 : (In "La Saison d'Ostende", 20 juli 1900)

Pièce Héroïque C. FRANCK
Andante in B J. CALLAERTS
Scherzo J. TILBORGHS
Pâques Fleuris A. MAILLY
Invocations A. MAILLY
Marche Triomphale J. LEMMENS

25 juli 1900 : (In "La Saison d'Ostende", 25 juli 1900)

Sonate in F MENDELSSOHN
Berceuse L. LEGER
Prélude & Fuga in e-kl. J.S. BACH
Invocation L. VILAIN
Concert in C G.F. HÄNDEL

8 augustus 1900 : (In "La Saison d'Ostende", 8 aug. 1900)

Prière de Moïse G.ROSSINI
Mondnacht R. SCHUMANN
Dichterliebe VII R. SCHUMANN

(106) HOSTYN, Norbert

De orgelkunstenaar Léandre Vilain (1866-1945)
in : Ostendiana IV, p. 41

(107) HOSTYN, Norbert

De orgelkunstenaar Léandre Vilain (1866-1945)
in : Ostendiana IV, p. 41

(108) CASIER, Ann

Het muziekleven in het Kursaal te Oostende tussen
1852 en 1914, p. 360

(109) HOSTYN, Norbert

De orgelkunstenaar Léandre Vilain (1866-1945)
in : Ostendiana IV, p. 41, 42

<i>Récitatif 1 air de Joseph</i>	MEHUL
<i>Ständchen</i>	F. SCHUBERT
<i>Erlkönig</i>	F. SCHUBERT
<i>Alleluia!</i>	L. VILAIN

Léandre VILAIN speelde dit soort orgelmuziek waarvan de mensen hielden. Toen het publiek zich buiten de uren in de grote rotonde van het Kursaal verspreidde, speelde hij een geïmproviseerd concert dat de verraste luisteraar gelukkig stemde, door o.a. stukken te spelen van GOUNOD en BACH. Zo kon hij heel de dag doorspelen, zich inspirerend op een religieuze, artistieke of soevereine gedachte (110).

Op 14 juli 1900, ter gelegenheid van de Franse nationale feestdag, trad in het Kursaal het Union Chorale de Dunkerque op, een koor dat een honderdtal zangers telde. Nog hetzelfde jaar trad de Koninklijke Vereniging Les Mélomanes uit Gent op, onder leiding van O. ROELS. Berthe CÉSAR, sopraan, Gabrielle STEP, mezzosopraan, Hector DOIGNIES, tenor waren de solisten. Het orkest, onder leiding van Leon RINSKOPF, bracht de Hamlet-ouverture van J.S. BACH en de Hongaarse rapsodie nr. 2 van F. LISZT. Het koor behoorde tot de beste koren van België en zong volgende stukken met "Meester VILAIN" aan het orgel (111):

1. "Acis, pastorale antique" van WORMSER op tekst van Eugène ADENIS voor gemengd koor en tenor
2. "Jerusalem" extrait de "Gallia" van GOUNOD met als solist de mezzosopraan Gabrielle STEP, gemengd koor en Léandre VILAIN aan het orgel
3. Een fragment uit het oratorium "De Vlaamsche Nacht" van O. ROELS, op een gedicht van G. ANTHEUNIS voor gemengd koor en tenor
4. "Loreley", finale uit de eerste akte van de onvoltooide opera van F. MENDELSSOHN met de sopraan Berthe CÉSAR en koor

In 1902 bestond het symfonisch Kursaalorkest, onder leiding van Léon RINSKOPF, uit 120

muzikanten (112). De programma's van de orgelrecitals van Léandre VILAIN werden nog dezelfde dag vermeld in "L'Echo d'Ostende". Zoals we inmiddels weten, bracht Léandre VILAIN maar weinig echte orgelmuziek en speelde hij naar de smaak van het publiek, wat mag blijken uit volgend repertoire :

L'Echo d'Ostende, dinsdag 20 mei 1902 (113)

1. *Concerto en mi* BATISTE
2. *Ave Maria* CHERUBINI
3. *Sonate en ut mineur* MENDELSSOHN
4. *Stances* FLÉGIER
5. *Marche nuptiale* L. GANNE

L'Echo d'Ostende, dinsdag 27 mei 1902 (114)

1. *Hosannah!* LEMMENS
2. A. "Abendlied" SCHUMANN
B. "Traumerei"
3. *Concerto en ré* HÄNDEL
4. *Sérénade* GOUNOD
5. *Final en ré* WIDOR

L'Echo d'Ostende, zondag 1 juni 1902 (115)

1. *Marche solennelle* L. VILAIN
2. *Mélodie* A. RUBINSTEIN
3. "Forget me not" MACBETH
4. *Invocation* L. VILAIN
5. *Marche d'Antigone* MENDELSSOHN

L'Echo d'Ostende, dinsdag 15 juli 1902 (116)

1. *Variations en la mineur* L. VILAIN
2. A. *Rêverie* R. SCHUMANN
B. *Berceuse* F. RENARD

(110) Club Philatélique Trazegnies

12⁰ année, 1971
Trazegnies

(111) CASIER, Ann

Het muziekleven in het Kursaal te Oostende tussen 1852 en 1914, p. 338, 339

(112) L'Echo d'Ostende
7 september 1902

(113) L'Echo d'Ostende
20 mei 1902

(114) L'Echo d'Ostende
27 mei 1902

(115) L'Echo d'Ostende
1 juni 1902

(116) L'Echo d'Ostende
15 juli 1902

KURSAAL D'OSTENDE

—>>><<<—
Saison des Bains 1900

—&—
Vendredi 21 Septembre

à 11 heures 3/4

Séance d'Orgue

par

M. Léandre Vilain.

1. *Sonate en la* TARTINI.
2. *Adagio et Gigue, en sol mineur* CORELLI.
3. *Rondeau en mi bémol* CLEMENTI
4. *Ave Maria* CHERUBINI.
5. *Prière de « Moïse »* ROSSINI.

à 3 heures 1/2

Concert Symphonique

sous la direction de M. PIETRO LANCIANI.

1. *En Avant, marche* MICHIELS.
2. *Fra Diarolo, ouverture* AUBER.
3. *Fantaisie sur La Traviata* G. VERDI.
4. *Gavotte* DE MOL.
5. *Chimère, valse* CH. BERRYER.

KURSAAL D'OSTENDE

Samedi 5 Juillet 1902.

VISITE OFFICIELLE DE
LEURS ALTESSSES ROYALES

LE PRINCE ET LA PRINCESSE
ALBERT DE BELGIQUE

A 2 1/2 heures

GRAND CONCERT

sous la direction de M. Léon Rinskopf,

avec le concours de Mme Marie THIÉRY, de l'Opéra-Comique,
et de M. J. ORELIO, premier baryton de l'Opéra Néerlandais d'Amsterdam.

PROGRAMME

1. *Marche Religieuse*, orgue CH. GOENOD
M. L. Vilain.
2. Air d'*Hérodiade* J. MASSENET.
Mme Marie Thiéry
3. *Les adieux de Wotan*, La Walkyrie R. WAGNER.
M. J. Orelio.
4. *Rapsodie hongroise N° 2* FR. LISZT.
5. Scène et air de la folie d'*Hamlet* A. THOMAS.
Mme Marie Thiéry.
6. *Een Koningslied* L. RINSKOPF
poème de M. le Dr Eug. Van Oye.
Baryton-solo M J. Orelio.
Chœur chanté par les élèves de l'Académie
de Musique d'Ostende.

3. *Tempo di minuetto* GUILMANT
 4. A. *Ave Maria* GOUNOD
 B. *Invocation* L. VILAIN
 5. "Forget me not" (song) MACBETH

Op zaterdag 5 juli 1902 om 14.30 uur werd een groots middagconcert gehouden met als dirigent Léon RINSKOPF. Prins Albert en prinses Elisabeth waren de officiële genodigden. Marie THIÉRY van de Opera-Comique en J. ORELIO, eerste bariton van de Nederlandse Opera van Amsterdam verleenden hierbij hun medewerking (117). Het programma van dit groots middagconcert wordt bewaard in de Stedelijke Openbare Bibliotheek van Oostende. Toen Koning Albert I en Koningin Elisabeth nog prins en prinses waren, waren zij allen zeer grote fans van Léandre VILAIN. Ook Koning Leopold II, Koningin Marie-Henriette, prinses Clementina en andere leden van de koninklijke familie woonden tal van zijn concerten bij, onder andere in Spa en in Brussel (118).

Léandre VILAIN was een harde werker. Hij had zich een volledig orgelrepertorium eigen gemaakt vanaf PALESTRINA, BUXTEHUDE, BACH, PURCELL, enz. tot de werken van FRANCK, MAILLY, BOELMANN, LEMMENS, GIGOUT, GUILMANT, WIDOR, SAINT-SAËNS, MENDELSSOHN, SCHUMANN, BEST, HESSE, enz. Door zijn vaste techniek en grote intelligentie bezat hij de kracht om al deze muziekstukken, verschillend van stijl en karakter, op een sublieme manier uit te voeren (119).

Niettegenstaande hij bijna altijd een lovende kritiek kreeg, gebeurde het ook wel eens dat een muziekcriticus er een andere mening op nahield wanneer het over de keuze van de werken ging. Zijn steeds terugkerende repertorium werd door bepaalde muziekcritici aangeklaagd. Zo schreef L.L. in "L'Echo d'Ostende" van dinsdag 21 juli 1903 het volgende (120) :

"Assisté l'autre jour à une séance donnée au Kursaal par Léandre VILAIN, c'est toujours la même variété dans les programmes, la même perfection de mécanisme, le même fini de l'exécu-

tion, cet ensemble de qualités qui ont fait à notre excellent organiste une réputation si grande et si justifiée.

Mais, ce qui nous frappe aussi, c'est cette continuelle tendance de M. VILAIN et des musiciens en général, quels qu'ils

soient, à s'attribuer ce qui n'est pas écrit pour eux. L'orchestre qui exécute une transcription de la Bénédiction des Poignards empiète sur le domaine de la musique chorale; le violiste qui soupire une romance de MOZART ou le Preislied de WAGNER fait un emprunt au détriment des solistes chanteurs; en transcrivant pour piano une fugue d'orgue de BACH, ou un poème symphonique de STRAUSS, alors que la musique de piano est si riche et variée à l'infini, un virtuose, fût-il BUSONI ou RISLER, commet une inutile absurdité.

Tout aussi, illogique est l'usage par les organistes d'enrichir leur répertoire de morceaux écrits pour la voix ou pour la symphonie. Il est vrai que tous, solistes et phalanges instrumentale, ont pour but le succès; et comme le public est toujours généreusement prêt à les absoudre par ses applaudissements, nous aurions mauvaise grâce d'insister sur le côté insolite de ces procédés.

Aussi, n'entendons-nous faire qu'une simple constatation, sans vouloir récriminer, ce qui serait d'ailleurs vain, et pourrait paraître désobligeant".

(Wordt vervolgd)

(117) CASIER, Ann

Het muziekleven in het Kursaal te Oostende tussen 1852 en 1914, p. 256

(118) ARCHET, A.

Léandre Vilain, wereldberoemd orgelist, stond gedurende meer dan een halve eeuw in dienst van de kunst

in : Ostend-Flash, nr. 8, 1961, p. 52

(119) L'Echo d'Ostende

7 september 1902

(120) L'Echo d'Ostende

21 juli 1903

Het VTI in Oostende 1923-1996

Redactie

Nagenoeg alle vrije technische scholen in ons land zijn gegroeid uit de opkomende arbeidersbeweging. In de geïndustrialiseerde centra startten de eerste initiatieven zowat 100 jaar terug.

Het was dan ook het plaatselijk christelijk syndicaat van metaalbewerkers dat aan de wieg stond van het VTI Oostende. Reeds in 1913 koesterde medepastoor Dr. Louis Colens plannen voor het opstarten van een "vakschool". Wereldoorlog I strooide roet in het eten. Na de oorlog herrijst Oostende uit zijn oorlogspuin en komen de plannen opnieuw op tafel.

December 1922

EH Urbaan Ruysen start met 125 leerlingen een avondschool voor vakonderwijs op de zolders van de Volksbond.

1923

In april 1923 kon hij een nieuwbouw in de Stuiverstraat neerzetten. Een terrein van 2800 m² wordt aangekocht in de Duivenhokstraat en ook hier worden de bouwwerken onmiddellijk aangevat. Het is het vertreksein voor 75 jaar bouwen en verbouwen. In september 1923 start de dagvakschool met 112 leerlingen. In de avondleergangen zijn 224 leerlingen ingeschreven.

* Bij de inhuldiging van de nieuwe gebouwen op 16 september 1923 citeren we uit de rede van Georges Goetgebeur, volksvertegenwoordiger:

"Het onderwijs en de vakontwikkeling hebben voor doel den geheelen werkliedenstand te verheffen, te veredelen en te bekwamen ... Duizenden onzer Vlaamsche werklieden doen het lompeste werk in de mijnen en metaalfabrieken van het Walenland, terwijl de geschoolde mensen van die streken overal de beste plaatsen vinden..."

* De dagleerlingen zijn ingeschreven in drie afdelingen: houtbewerking, algemene werktuigkunde en elektriciteit.

* Een week telde 40 lessen: 16 uren praktijk, 10 uren tekenen, 12 uren algemene vorming en 2 uren lichamelijke opvoeding.

Schooljaar 1925-1926

* De eerste diploma's worden uitgereikt: aan 12 houtbewerkers, 16 metaalbewerkers en 11 elektriciens.

* De leerlingen krijgen de mogelijkheid zich te vervolmaken in een supplementair jaar: bouwkundig en technisch tekenaar. Dit is de bescheiden start voor hogere technische leergangen.

Schooljaar 1926-1927

* Start van de afdeling scheikunde. In het schooljaar 1927-1928 voegt men er de Franse benaming "chimiste technique" aan toe.

"De lessen werden gedeeltelijk in het Nederlandsch gedeeltelijk in het Frans gegeven, dit om deze gevormde jonge lieden toe te laten na het eindigen hunner studiën zoowel in het Vlaamsch- als in het Franssprekende gedeelte van het land te kunnen werkzaam zijn".

* In 1926 start tevens de uitbreiding naar de Sint-Catharinapolderstraat.

* De school leidt naschoolse chauffeurs op. Dit is de verre aanzet voor de nog steeds bestaande autorijschool.

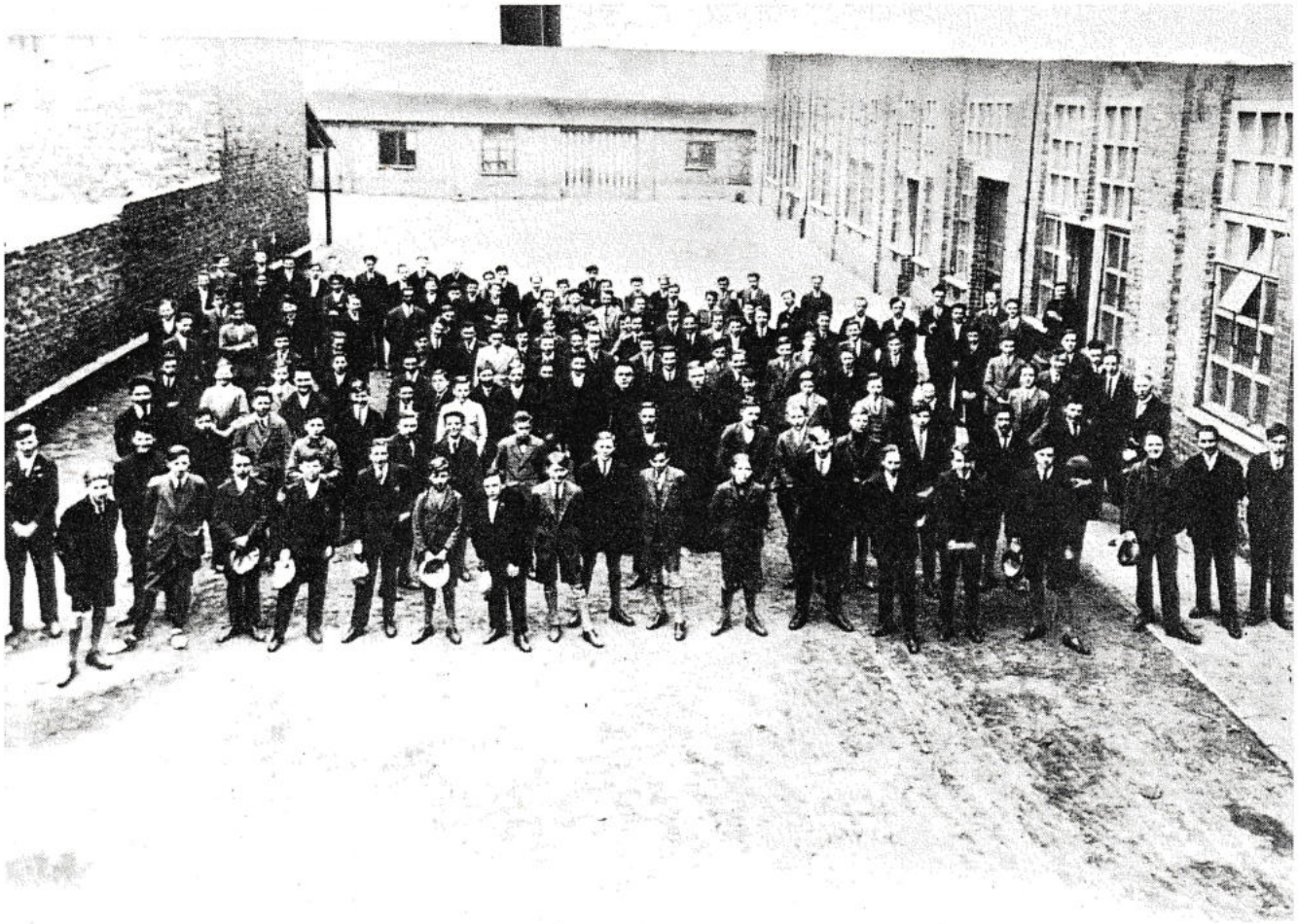
Schooljaar 1928-1929

We treffen voor het eerst de benaming Hoger Technisch Instituut aan met de afdelingen Scheikunde en Werktuigkunde.

1932

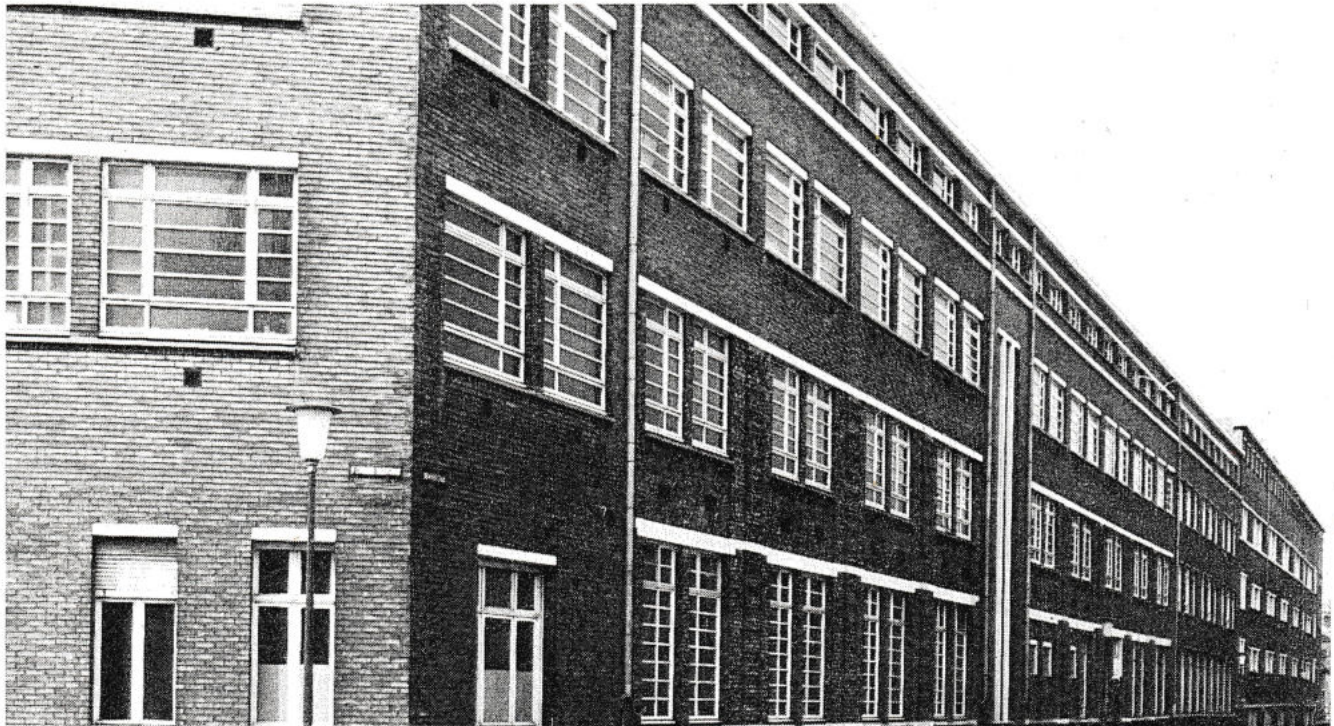
Het diploma van technisch ingenieur wordt wettelijk ingevoerd en vanaf 1933 wettelijk erkend.

In 1935 wordt het Hoger Technisch Instituut van Oostende erkend als "bijzondere school voor technische ingenieurs" met als specialiteiten: industriële scheikunde,

Vrije Technische School 1926-'27.

Verruiming gebouwen van 1923 en 1938 en nieuwbouw (zijde Duivenhokstraat), 1948-'50.

mechanica en elektriciteit. Er zijn 48 studenten. EH Ruysen is de eerste rector. De dagvakschool telt dan 280 leerlingen. De avondschool 266 Leerlingen.

1936

Afscheid van rector Urbaan Ruysen. EH. Irenée Macs wordt de nieuwe rector.

1938

Opstart van de afdeling Bouwkunde. Verdere uitbouw van de gebouwen aan de Duivenhokstraat.

1940-1945

Wereldoorlog II. Oostende is "Sperrgebiet" en iedereen moet over een "Schein" (doorlaatpas) beschikken. Niettemin stijgt al snel het leerlingenaantal. Aldus starten nieuwe afdelingen van het niveau A2. Alle voorgaande opleidingen in dagonderwijs waren van het niveau A3.

Het schooljaar 1944-1945 dienen enkele lokalen als kazerne voor de geallieerde troepen... het schooljaar begint iets later. Meteen start een explosieve aangroei van leerlingen, zodat de school een onderdirecteur krijgt in de persoon van EH. Karel Demeester.

12 augustus 1948

Aankomst van de Zusters van Maria in het VTI; dus nu gouden jubileum voor de eervoorde zusters Germaine, Simonne, Wilfrida, Rita en vanaf oktober zuster Raphaël.

1951-1952

Oprichting van de pre-technische afdeling waardoor leerlingen vanaf 12 jaar in het VTI terecht kunnen.

1953

De zesjarige cyclus wordt georganiseerd volgens twee cycli; secundaire lagere technische cyclus en secundair hogere technische cyclus.

1957

Het HTI verhuist met zijn 316 studenten naar de Zeedijk. De term vakschool verdwijnt, we spreken van een technisch instituut. Het VTI telt ondertussen 860 leerlingen en breidt uit in de Zwaluwenstraat.

1958

Start van de Industrieel-Wetenschappelijke afdeling, geesteskind van rector Maes en leerkracht Roger Wieme.

1959-1960

Het leerlingenaantal overschrijdt de kaap van de 1000.

1961

Start van de afdeling Bouwkunde A2 en van de beroepsafdeling Mechanica A4. De school betreft nu ook de "brouwerij" op het Sint-Catharinaplein.

1963

Na het plotse overlijden van EH Demeester volgt de definitieve splitsing tussen het VTI en het HTI. 1963 wordt een nieuwe start. EH Albert Declerck wordt de eerste directeur van het autonome VTI, terwijl EH Irenée Maes de rector van het HTI blijft. De heer Lucien Van Riebecke wordt onderdirecteur.

1964

Het leerlingenaantal blijft groeien. De leerkrachten verkiezen een directieraad. De gebouwen in de Stuiverstraat worden afgebroken en een nieuwbouw volgt: 90 m gevellengte, 5 verdiepingen hoog. Uit de beschrijving van de uitrusting citeren we: "In het nieuwe gebouw vinden 36 ultramoderne tekentafels netjes hun plaats".

1965

Eerste skivakantie onder de bezielende leiding van André Boussy.

1966

Erkenning van de autorijschool met Lucas Lambert als directeur.

22 mei 1968

Inhuldiging van de vleugel Stuiverstraat en van de sporthal in de Duivenhokstraat.

1969-1970

De oudervereniging wordt opgericht en datzelfde jaar kiezen de leerlingen hun eerste "leerlingenraad".

Verruiming gebouwen van 1923 en 1938 en nieuwbouw (zijde speelplaats), 1948-'50.

Sporthal (Duivenhokstraat), 1966-'68.

1973

Het zwembad en een reeks ateliers zijn afgewerkt. Het VTI ontvangt de Vrije Visserijschool Paster Pype.

1977-1978

Het VTI bereikt een record aantal leerlingen van 1526.

1978-1979

EH Albert Declerck geeft de fakkel door aan EH Palmer Jonckheere, met als onderdirecteur Marcel Peene. Het wordt de tijd van de grote pedagogische vernieuwingen. Afdelingen verdwijnen en nieuwe afdelingen worden opgebouwd. A2, A3, A4 worden HSTS en HSBS.

1982

In de regio Oostende start het type 1 of het vernieuwd secundair onderwijs. Door het invoeren van de middenschool daalt het leerlingenaantal. Niettemin start het VTI nieuwe afdelingen zoals Techniek-Wetenschappen TSO, Houtbewerking BSO, Schilder- en decoratietechnieken BSO en Constructie bouw BSO. In het VTI wordt Latijn onderwezen! De eerste meisjes worden ingeschreven. De leerplichtverlenging tot 18 jaar betekent een nieuwe uitdaging. Beroepsleerlingen kunnen het diploma van secundair onderwijs behalen.

September 1984

Start van het centrum deeltijds onderwijs: een nieuwe opdracht.

1986-1987

Opnieuw bouwt het VTI. In 1986 wordt gestart met een gebouw voor de Bouw en de Garage, op de hoek van de Catharinapolderstraat en de Zwaluwenstraat. De nieuwe gebouwen worden ingehuldigd op 27 mei 1987.

1 september 1987

Start van de afdeling Lassen-Constructie BSO. Aan het einde van het schooljaar verlaat EH Palmer Jonckheere het VTI.

1 september 1988

Aan het roer staat nu André Dewitte. Meteen de start voor de nieuwbouw van het

gedeelte Catha-rinapolderstraat-Stuiverstraat alsmede de vernieuwbouw van het gelijkvloers in de Stuiverstraat. Tevens wordt de onderwijsstructuur nog maar eens onderuit gehaald en komt de eenheidsstructuur of SO.89.

7 mei 1991

Inhuldiging van de nieuwe ateliers en labs. Met de nieuwbouw werd ook geïnvesteerd in nieuwe uitrusting. Met directeur Dewitte start ook de informatisering van het VTI. Langzaam maar zeker verdwijnen de teken tafels en worden informaticaklassen ingericht.

Na de nieuwbouw volgt een tot op heden volgehouden interne renovatie van het gebouwencomplex. Jaarlijks komen opnieuw klassen en werkplaatsen aan de beurt. Tevens gooit het VTI de deuren open naar Europa. Leerlingen en leerkrachten gaan op buitenlandse stage. Leerlingen en directies van Europese partners komen op bezoek.

1993

De start van de afdeling Vliegtuigtechnieken betekent ook de bouw van een nieuwe werkplaats voor deze afdeling en voor de bouwafdeling in de Zwaluwenstraat. De octopus VTI grijpt weer een stukje verder. 1993 betekent ook het afscheid van de Vrije Visserijschool Paster Pype die door fusie opgaat in het Provinciaal Maritiem Instituut. Het is tevens het jaar waarin de eerste jaarlijkse Italiëreis voor de leerlingen van de laatste jaren georganiseerd wordt.

Mei 1995

De nieuwe werkplaatsen worden ingehuldigd.

1 september 1996

Het volwassenenonderwijs fusioneert met het volwassenenonderwijs Ieper-Westkust en krijgt op deze manier een nieuw elan. De internaatsleerlingen van het VTI worden ondergebracht in het internaat van het Sint Andreasinstituut te Oudenburg.

Aan land (2)

Richard Quaegebeur

Nvdr. In de bijdragenreeks 'Gebonden jeugd' (Lange Nelle tijdschrift jg. 10 – 1998 – nr. 1 tot en met jg. 11 – 1999 – nr. 1) schreef Richard Quaegebeur zijn prilste jeugd in vijf afleveringen bijeen. Het inspireerde hem om er een autobiografisch vervolg aan te 'breien'.

Het gezin moest de aak verlaten en ging met de schamele bezittingen weer 'aan land' wonen. Hij neemt de draad weer op in het hoofdstedelijk gebied ... (nu volgt deel 2)

Het derde en vierde studiejaar stond toen onder toezicht van een zekere broeder Guido. Hij was een boerenzoon afkomstig uit de Westhoek. Het voornaamste dat hij ons bijbracht was de liefde voor Vlaanderen. Hij vertelde veel over de verdrukking der Vlamingen en dweept met dichters en denkers zoals Albrecht Rodenbach, Guido Gezelle en Hugo Verriest. Meestal vertelde hij van "De Leeuw van Vlaanderen". En het liefst las hij voor over het fameuze gevecht tussen Jan Breydel en de Fransman Leroux, beschreven door Hendrik Conscience. Hij las voor over de Brugse Metten en z'n stokpaardje was de Slag der Gulden Sporen dat hij liet vergezeld gaan van de nodige gestes en commentaar. Wij hingen letterlijk aan zijn lippen en het gebeurde dat wij tijdens

het speelkwartiertje een andere klas aanvielen en de jongens "schild en vriend" lieten zeggen. En niettegenstaande de meesten het perfect uit-

spraken, aanzagen wij hen toch als Fransgezinden. Het deerde niet dat die jongen soms groter waren, wij voelden ons, derde en vierde klasse samen, toch sterker.

Voorts was broeder Guido heel disciplinair ingesteld. Met een klepper duidde hij aan dat wij moesten zitten of opstaan. De eerste dag dat wij in zijn klas zaten, vroeg hij eens wie er gebabbeld had in de klas. Een jongen van de vierde, die al een jaar bij hem zat, stond recht en bekende, en kreeg een goed punt om zijn eerlijkheid. Toen vroeg hij het nog eens. Een van onze klas, een zekere Deck (laatste van de klas), bekende ook. Hij kreeg een slecht punt wegens 'traagheid van bekentenis'. En toen hij repliceerde dat hij in feite niets mispeuterd had, kreeg hij nog een slecht punt wegens valse getuigenis. Zo was broeder Guido. Maar hij kon ook begeistert lesgeven. Hij onderhield een drietal terrariums en wij vulden die met allerhande insecten en kleine kruipdiertjes.

Wij zagen de ontwikkeling van dikkopjes tot kikvorsen. Wij kweekten een pad die een slag gekregen had en het diertje genas. Wij zagen salamandertjes kruipen en zwemmen. We kregen een gedacht hoe meikevers leefden en hoe kwaad zij het hadden met een paar goudkevers.

De broeders stond erop dat iedereen zijn lessen begreep, slimmen of dommen, arm of minder arm, want ik geloof niet dat er tien rijkemanskinderen op die school zaten. Wij zongen Vlaamse liederen, bij voorkeur liederen over de Vlaamse strijders: Klokke Roeland, Groeninge, de Schelde, Vlaanderen bovenal en zo meer. Wij deden het teken met de gestrekte rechterarm. Dit was een Vlaamse groet, zei hij. Het wilde wel lukken

dat de Hitlergroet erop geleek. In het openbaar heeft onze klas het nooit mogen doen, daarvoor had de scholdirecteur, broeder Gabriël voor gezorgd. Want broeder Guido was zeer rechtsgezind.

Het was in de tijd van de Spaanse Revolutie. Er kwamen weesjes naar ons land en sommige mensen konden zo'n kindje adopteren. Een leerling uit de vierdes zei dat geburen ook zo'n meisje 'ingenomen' hadden. Broeder Guido vroeg meteen of het een witte of een rode was. En toen die jongen dacht dat het waarschijnlijk een kindje van de tegenpartij van Franco was, gaf de broeder hem de raad zich niet teveel met die kleine bezig te houden, en tevens met de pleegouders niet meer te spreken. Zo was broeder Guido ook. Maar ook andere leraren hadden zulke opvattingen. Zo werd ons afgeraden om Jacques-chocolade te eten, vermits de directie van die fabriek eerder socialistisch getint was. Ook de Jacquemotte-koffie werd niet aanbevolen. De voorzitter van de communistische partij heette Jacquemotte en het zou eens moeten familie zijn... Na mijn derde studiejaar was broeder Guido verdwenen. Hij ging regelmatig op bezoek bij een jongen uit de hoogste klas en die jongen had een mooie zuster ... Er werd op school niet meer van broeder Guido gesproken. Wij waren allen wat droevig dat hij weg was. Even voor het verlof was hij begonnen met een fotoclub en wij keken er al gretig naar uit. Nog eenmaal heb ik hem gezien. Hij liep in een burgerpak en het was oorlog. Men heeft toen verteld dat hij gaan vechten was naar Rusland en er sneuvelde.

In de vierde klas stonden wij, terug twee klassen samen, onder toezicht van mijnheer Muyltermans, een nogal klein maar ijverig mannetje. Hij deed voorheen de vijfde klas, maar er was een jongere leerkracht gekomen en die had waarschijnlijk geen onderzanding genoeg om twee klassen te houden. Meneer Muyltermans dus, was een zeer

goede leraar, zoals alle leraren van de Sint-Jansschool trouwens. Hoe die mensen het klaarspeelden, weet ik nog niet maar wij zaten geen ogenblik zonder werk. Twee klassen samen met ver-

schillende lesschema's, niet te geloven. Wat ons echter niet zinde, was het feit dat die meester graag met zijn regel klopte. Hij had zelfs een ijzeren liggen in zijn lessenaar maar die heeft hij nooit gebruikt. Steeds was de straf een of twee slagen op het vlakke van de hand naar gelang de overtreding. De grootste straf was een slag op de rug van de hand. Die telde wel voor vijf gewone slagen. Met die meester gebeurde eens een klein drama. Met een zestal gasten hadden wij zitten lachen terwijl hij les gaf en wij moesten allen vooraan komen. Eerst gaf de meester een regelslag aan de eerste. Dan moest de eerste een slag doorgeven aan de tweede, en zo voort. Kwam de slag niet hard genoeg aan dan moest die herdaan worden. Er waren al enigen onder ons die niet meer reageerden, zelfs geen gezicht trokken van pijn. Ik was de laatste in de rij en vond er niet beter op bij het overhandigen aan de meester hem ook een ferme slag te geven. Meteen vluchtte ik naar de deur met hem achter mij aan. Ik was zeer vlug maar moest eerst de deur openen. Hij had mijn bijna te pakken maar ik sprong naar links terug in de klas en hij botste met geweld tegen de kant van de half openstaande deur. Hij kon zich met moeite overeind houden en zijn bril lag op de grond, gelukkig niet gebroken. Al de jongens waren opgesprongen en hadden hun bank verlaten. Zij drongen vanachter in het

lokaal bijeen, ver van mij weg. Enige seconden stond de meester stil en hield z'n hoofd vast. Dadelijk had ik spijt en riskeerde me naar hem toe. Ik reikte hem z'n bril aan en zei eenvoudigweg: dat heb ik niet gewild, meester! Indien hij mij toen halfdood had geslagen, had ik het hem nog niet kwalijk genomen. Hij zei alleen: ik heb er ook wat schuld aan, jongen!

Ik wou hem nog even ondersteunen om hem naar zijn lessenaar te begeleiden, maar de liefde was er al vanaf want hij zei: je komt er zo niet vanaf! 200 maal schrijven: ik zal mijn leraren respecteren! En iedere bladzijde laten ondertekenen door je vader! In die perioden, rond '37-'38, woonden wij reeds in de winkel. De vis die de klanten kochten werd eerst gepakt in geparchemineerd papier, omzeggens waterdicht, en toen in krantenpapier gewikkeld. Daarvoor kochten wij oude dagbladen op die teveel gedrukt waren. Wegens zijn groot formaat leende het dagblad 'Le Soir' zich uitstekend voor dat doel.

Ik begon me wel bezig te houden met sport en vooral voetbal. Ik was toen aanhanger van Beerschot, in tegenstelling tot mijn vriendjes op school die het voor Racing Club Molenbeek hadden. Die club was kampioen geworden in opvolging van aartsvijand Union (Saint Gilloise). Die hadden juist een periode van 60 matches zonder verlies achter de rug. Kwatongen in Molenbeek zeiden dat Union meestal met twaalf man op het veld stond (elf spelers en een arbiter), maar van de vijand wordt vooral kwaad verteld. Ik had voor Beerschot gekozen omdat die ploeg aan het komen was. Nu, in 'Le Soir' stonden mooie karikaturen van voetballers. Het kan zijn omdat ik nog zo jong was maar betere karikaturisten heb ik sindsdien nooit geweten. Ik begon die tekeningen te verzamelen en in tekenboekjes af te tekenen. Ik deed niets liever en op een zekere dag toonde ik ze aan de meester. En die hield ze om bij de werken te leggen

van de eindejaarstentoonstelling. Meteen werd ik gekend op school want ook de andere leraren vonden dit geniaal, tot ik iets oorspronkelijks maar dom deed. Zo bleek achteraf ... Ik kwam op het idee om met behulp van mijn karikaturen de verschillende leraars te tekenen. Het ging doodeenvoudig. Ik zocht voorhoofd, neus, keel, kin, oren, ogen, behaarde en minder behaarde schedels, voegde alles samen tot ik de trekken kreeg van een meester. Daarbij tekende ik nog kenmerkjes zoals een regel in de hand van meneer

Muyldermans, een leeuwenvlag bij de karikatuur van de verdwenen broeder Guido. Met grote fierheid toonde ik mijn werkjes aan de meester. Het resultaat was als een emmer koud water die over

mijn hoofd werd gegoten. Hij zei dat het onbeschoft was om te lachen met zijn oversten. Hij zou ze tonen aan zijn collega's, zei hij en die zouden het ook wansmakelijk vinden. Alleen mijnheer Ponnens van de zevende vond dat ik iets kon, maar dat sommige mensen er niet mee gediend waren. Later heeft meneer Muyldermans nog al mijn uitgeknipte karikatuurtjes afgenomen toen ik ze aan een vriend liet zien. Ik heb ze nooit teruggekregen.

Ondertussen woonden wij dus in de viswinkel, schuin over de Vlaamse schouwburg. Meteen hadden wij meer woonruimte. Het was wat men noemt een dubbelhuis. Over de Vlaamse schouwburg in de 'rue Laeken' ligt er een straatje, 'rue des Echelles' (Ladderstraat). In dit straatje lag de winkel juist naast de hoek. De straatnaam was in de twee talen gemarkeerd op de straatbordjes. Maar de eerste keer zag ik al dat er in

het Frans meer ladders waren, terwijl het in het Nederlands enkelvoudig getekend was. Later heb ik dit eens verteld aan een stadsbediende maar die zei dat het zo moest blijven.

Dit huis bestond feitelijk uit drie nummers. Een nummer voor de winkel, een voor de ingang van de woonsten op de drie verdiepingen, een voor een plaats die ook kon dienen als winkel. Die stond echter leeg en wij gebruikten die als reserve.

Wij waren voorpachter, dit wil zeggen dat wij heel dit pand in huur hadden en naar believen konden voortverhuren. Achter de winkel was er nog een kleine plaats die dienst deed als keuken. Opzij van dit kamertje, dat gescheiden was van de winkel door een licht muurtje met boven de meter glasraampjes met niet-doorschijnend papier beplakt, was een klein koertje met wc-hok. Vanaf dit koertje kon men naar de kelders. Die hadden dan dezelfde ruimte als de winkel daarboven en een kleine achterkelder onder de keuken waar ijsbakken waren gemetseld. Zelfs in de zomer was het er erg koel.

Door een gangetje onder de inkom van het tweede nummer kwam men dan in de kelders van het derde adresnummer. Op de eerste verdieping hadden wij onze slaapgelegenheden. In de voorplaats stond de slaapstede van mijn ouders plus een eenslaper. En in het kamertje daarachter was nog een dubbelslaper. De rest van het pand, vijf woonsten van een grote en kleine kamer, konden wij dus verhuren.

Veel meubelen hadden wij nog niet en zo had ik veel ruimte om te spelen. Die plaats naast de winkel stond praktisch leeg en in het plaatsje daarachter stond een buffetkast, die vader had geschilderd. Die mochten wij volledig voor ons gebruiken. Ik begon stilaan lectuur te verzamelen, alsook natuurprentjes. Ik beschouwde die kast als privébezit want mijn zuster en broer waren niet zulke fervente verzamelaars.

De kelder daaronder gebruikte moeder om de was te doen. Er stond een klein vuurtje (duiveltjes heetten die kacheltjes) en daarop kon ze haar sop warmen. Dan had ze nog een automatische wastobbe. Eens die zou versleten zijn, wilde vader een elektrische machine kopen, maar moeder had daar toch geen vertrouwen in. Zo kwam het dat wij nog steeds met beide handen de handvatten moesten duwen om de driepikkel in beweging te houden. Die wreef dan de was in het warme zeepsop langs de geribde zijde van de tobbe. Zo kreeg de was zijn 'hebbing', zei ze. Dit duurde telkens 20 minuten...

Vader had steeds een uitvlucht. Marie-Jeanne moest de winkel in het oog houden. Dus waren Robert en ik de grootste kanshebbers om die karwei te doen. Kwam het mij toe dan moest ik het gewoonlijk tien minuten langer doen, omdat ik te weinig macht gebruikte ...

Marie-Jeanne bleef dus thuis om in de zaak te helpen. Op dat gebied had ze al veel bijgeleerd bij mijn oom en tante, dus kon ze al goed weg in de winkel. Die handel was al een beetje verbeterd, want voor de vorige eigenaars leek dit slechts een bijverdienste. In die tijd verkochten wij alleen verse vis op donderdag en vrijdag, terwijl op andere dagen eerder droge en gerookte waren, zoals bewerkte haring en makreel, in trek waren, alsook garnaal.

De vis kwam per spoor van een groothandelaar aan de kust en moest vanaf donderdagmorgen nog gekuist worden om klaar te maken voor de verkoop. Het is dan ook te verstaan dat het wekelijks twee drukke dagen waren. Voeg daarbij dat moeder zeer streng was op zindelijk gebied, zodat ik moest zien om niet in de weg te lopen. Ik vertoefde dan ook veel in die leegstaande kamer of de kelder daaronder, want in die tijd hadden we vrij op donderdagnamiddag. Zaterdagnamiddag was er toen nog school. Niettegenstaande de school twintig minu-

ten ver was, kwamen wij 's middags naar huis en hadden juist dertig minuten tijd om te eten. Maar dat wij ons steeds moesten spoeden, vonden wij heel normaal. In het begin dat wij daar woonden, ging een leraar 's middags dezelfde weg op. Op een keer zagen wij hem binnengaan in café 'de Blankenberge'. Nu moet ik nog zeggen dat er op het einde van onze straat verschillende straatjes lagen zoals de 'rue Saint-Roche', de 'rue de l'Epargne' en andere die gekend waren voor de 'cabardouchkens'. En bedoeld café was er ook zo een. Daar zaten een paar 'scheun mokkes', maar het was eerder een 'rendez-vous-kot'. Vader zei dat ik er maar moest over zwijgen, maar het was de man zelf die erover begon.

Ik heb nooit les van hem gekregen want hij zorgde voor een klas van 'minder mentaal begaafden'. Hij was nog vrijgezel en woonde ergens tegen As, tussen Brussel en Aalst. Soms kwam hij met een auto naar zijn werk, iets bijzonders in die tijd en zeker voor ons. Dat de jongens die wagen meestal moesten in gang lopen na de lessen nam men het er maar bij.

Toen hij ons vroeg wat wij die kant deden, zeiden wij natuurlijk dat wij daar woonden. Ik wou echter vriendelijk zijn en zei dat ik hem gezien had in dat café. Ik wist echter nog niet wat een 'rendez-vous-kot' was. Ja, zei hij, ik eet daar soms mijn boterhammen op!

Ik heb hem nooit meer weten zijn boterhammen opeten in café 'de Blankenberge'. En ik, van mijn kant, heb er met niemand over gesproken. Want nu nog koester ik een grote bewondering voor hem.

Op de school ging ondertussen alles zijn gewone gang. Ik leerde graag en goed, maar had reeds aanvaard dat ik veeleer tweede zou blijven. Vanaf de tweedes en de derdes waren een paar gasten bijgekomen, toffe jongens moet ik zeggen.

Eerst had je een zekere Verleysen. Zijn vader was een fijne vakschilder en stond op

de lijst van de katholieke partij. Voorts was hij goed gekend in parochiale verenigingen. Mede door het feit dat Verleysen een slimme jongen was (Alfons heette hij), leek het maar normaal dat hij bijna steeds eerste was van de klas; behalve dan twee keer dat hij veel minder punten haalde dan ik. Dit was raar aangekomen. Een verbond van katholieke vrije scholen, de echte benaming ben ik vergeten, had beslist voor het laatste examen voor het grote verlot, vragen te stellen, die gemaakt waren door een neutrale commissie. En het moet zijn dat onze lessen niet overeenstemden met een opgelegd schema, want het resultaat werd een catastrofe. Vooral in aardrijkskunde, geschiedenis, natuurkunde, waren er vragen bij die wij niet hadden geleerd. En daar ik vrijwillig uit pure nieuwsgierigheid over die onderwerpen had gelezen, was ik veruit primus. Ik had bijna 30% van de punten meer dan Verleysen.

De deken van Sint-Jans-Molenbeek had een terrein kunnen kopen in Dilbeek en enigszins laten inrichten als speelveld. Er stond een langwerpige bouw, met een zestal lokalen (men één open zijde), twee wasinrichtingen met waterkraantjes in serie geplaatst en een bureau.

Tijdens de grote vakantie kon dit terrein dus dienstdoen als dagkolonie. Er gingen vier scholen naartoe: Sint-Jan, Sint-Anna, Sint-Remi en een schooltje aan het Karreveld (richting Zellik) wiens heilige naam ik vergeten heb.

Eerst moesten wij 's morgens naar de mis en rond 8.30 uur namen wij dan de tram. De kostprijs was zeer miniem maar we moesten wel onze boterhammen meebrengen. Soms kregen wij een tas melk. Dilbeek (onze tramhalte alleszins) lag wel een achttal kilometer van Molenbeek en vanaf de halte was het nog een halfuurtje te stappen naar het plein.

En dan werd er gezongen; meestal staplieders van Vlaamse toondichters. Nochtans

begonnen wij gauw zelf te dichten. Er waren steeds een paar meesters mee en die werden wat gevisieerd. In die tijd was er een Frans orkest dat veel succes had: Ray Ventura. Een van zijn bekendste hits was "En avant la musique" uit de gelijknamige film. Op die tonen werden vlug de juiste woorden gezet:

Onze miester hei nen heut
(Onze meester heeft een hoed)
't Es perceis nen kojneheit
('t Is precies een koeienhoed)
En avant la musique
Onze miester hei nen boed
(Onzen meester heeft een baard)
As g'er oenkumt weut hem kwoed
(Als je eraan komt, wordt hij kwaad)
En avant la musique
Onze miester hei nen nuis
(onze meester heeft een neus)
't Es perceis nen fleske guis
('t Is precies een flesje geuze)
En avant la musique
Onze miester hei nen moestach
(Onze meester heeft een snor)
't Es perceis nen ramenash
En avant la musique

En de meester maar lachen tot ineens onze vriend Aeck begon te zingen:
Onze miester hei nen kont
't Es preceis nen pak vol stront ...

Meteen was het lachen gedaan en zou Aeck de volgende dag niet mogen spelen. Hij antwoordde nog dat hij toch niet zou komen, maar de meester is met hem meegegaan naar huis. Aeck is toch gekomen en heeft niet moeten spelen. Ja, in die tijd hadden de meesters in alles nog meestal gelijk. Zolang ik die school gelopen heb, ging ik elk jaar naar die dagkolonie. Enige keren hebben wij er openluchtles gekregen. Dan gingen wij te voet naar Dilbeek en niemand klaagde.

Met die school bezochten we ook de meeste musea in Brussel, trokken wij ook naar Gaasbeek, Beersel en Tervuren. Verschillende keren wandelden wij in het Zoniën-woud tot tegen Terhulpen, Jezus-Eik en Bosvoorde. Ik ging ook met schoolreizen mee: de grotten van Han, de haven van Antwerpen, het Luikse en Haspengouw. Zo herinner ik mij nog ons bezoek aan Scherpenheuvel. Met open ogen en oren liepen wij door de basiliek, begeleid door een pater.

Nu weet ik niet meer of het wel in Scherpenheuvel was, maar onze leraar Mijnheer Waterkeys stelde de onderhouder van een 'heilige put' voor ons te laten kijken aan de helft van de prijs, meer dan 50 jongens. Ze weigerde en toen zei mijnheer Waterkeys dat ze de put aan haar nek mocht hangen.

Ik mocht ook eens twee weken mee naar een zomerkolonie in As (Limburg). Ik heb toen gezworen dat ik nog eens naar Limburg zou gaan. Vijftien jaar later reisde ik praktisch elke week naar ginder. De instelling van toen staat er nog ... In '38 en '39 mocht ik telkens voor drie weken naar Oostende bij mijn peter. Dit werd alle dagen strand. Daar ontmoette ik neven en nichten van mijn leeftijd en ik was zeer gelukkig. Toen werd het oorlog ... Ik zat in het vijfde studiejaar, voor het eerst in een klas alleen. Er was een nieuwe leerkracht gekomen. Die man deed het goed maar had het

toch wat moeilijk om de orde te handhaven. Na enige maanden werd hij opgeroepen bij het leger. Toen kwamen wij onder de hoede van mijnheer

Waterkeys (de vijftes en zesdes samen). Dat jaar zou ik eerste worden. Tegen Nieuwjaar 1940 werd mijnheer Waterkeys opgeroepen als reserveluitenant. Wij kwamen bij meneer Ponnens terecht, de wat oudere leraar van de zevende klas. Die klas kwam toen samen met de acht-

stes bij broeder Gabriël terecht. In het onderwijs werd het door de onzekere tijden een warboel. Tot 10 mei dus want toen veranderde er veel

Vrijdagmorgen. Wij waren klaar voor de visverkoop maar rond 6 uur werd er op straat geroepen: c'est la guerre! Mijn ouders waren al bezig het uitstalraam klaar te maken. Wij hadden geen radio thuis, dit was verloren luxe, zeiden mijn ouders.

Oom Sylvester en tante Josefien hadden wel een post maar die stond nooit zo vroeg aan. Telkens ze naar elkaar wilden telefoneren was de telefoon bezet. Ik geloof waarachtig dat ze elkaar op hetzelfde ogenblik wilden spreken.

Toen ik rond zes uur naar buiten keek, zag ik boven Brussel een Duits vliegtuig cirkelen. Of zijn zilveren vleugels herkende ik de kruisen die ik eens in de cinema had gezien tijdens het journaal. Veel lager vlogen drie Belgische vliegers er naartoe en ik wenste dat ze die Duitser zouden afschieten. Doch ze draaiden hun trage machines en bleven op veilige afstand. Ik was ontgoocheld maar wist nog niet dat ze boven zo een bewoonde plaats niet wilden schieten. Vader was een krant gaan halen, de eerste druk. Welke krant het was, weet ik niet meer maar er stond een prent in zo groot als een bladzijde. Het was een leeuw van ach-

teren aangevallen door een arend. Daaronder stond: na 26 jaar valt de Duitse adelaar opnieuw de Belgische leeuw aan. Naar de manier dat de leeuw zijn tanden liet zien, ging hij korte metten maken met de arend. Helaas ...

Ik wou niettegenstaande alles naar school, maar nonkel Sylvester had ondertussen de radio aangezet en wist te zeggen dat de scholen voorlopig dichtbleven.

Toen kwamen de eerste berichten binnen. De Belgen hielden stand maar er was een luitenant gesneuveld ergens in Mechelaan-de-Maas bij het verdedigen van de brug. Ik dacht meteen aan mijn leraar mijnheer Waterkeys die daar gekazerneerd was. Ik begon me van alles voor te stellen. Indien de Duitsers toch zouden doorkomen, zouden ze mijn vader vermoorden omdat die tegen hen gevochten had in de vorige oorlog. Ik kon wel denken dat het wellicht niet waar was maar die Hitler betrouwde ik niet. Eens had nonkel Nesten, de schipper die toen in Duitsland was, moeten groeten voor de Duitse bruinhemden (Hitlerjugend) en ik stelde mij voor dat vader dit nooit zou doen. Hij haatte de Duitsers te veel. De regering had bevolen dat iedere jongeling vanaf zestien jaar zich moest westwaarts begeven, teneinde een wervingsreserve te vormen voor later. Men voorzag dus eenzelfde oorlog als in 1914. Normaal konden wij de Duitsers zelfs aan het Albertkanaal met onze militaire versterkingen tegenhouden, maar naar het schijnt konden onze kanonnen slechts in oostelijke richting schieten (waardoor de Duitsers beweerden dat de Belgen niet erg neutraal waren). Niemand had er aan gedacht dat de Duitsers over getrainde parachutisten beschikten. Dat was iets nieuws in die tijd en de Belgische forten werden dan ook veroverd vanuit het westen.

(Wordt vervolgd)

De haven van Oostende in de achttiende eeuw (1)

Jean Pottiez

De verzanding, de plannen en pleidooien voor een oplossing

Inleiding

In de prachtige catalogus van het Algemeen Rijksarchief en het Rijksarchief in de Provinciën bij de tentoonstelling 'De havens aan de kust en aan het Zwin - doorheen oude plannen en luchtfoto's' van 1986 in Oostende verscheen uiteraard heel wat over onze stad.

Op blz. 61 wordt verwezen naar een plan van 1753 (AR, fotoverzameling nr. 6308, afgedrukt op blz. 63) vergezeld van een memorie aangaande het onderhoud van de haven. Deze memorie (van toelichting = geschrift waarin de motieven en de betekenis van een ingediend (wets)voorstel worden uiteengezet) is een handschrift (420 x 385, bewaard in het AR, kaarten en plannen, inventaris nr. 5570) met toegevoegde tekening waarop de vernieling van de sluisen van Slijkens afgebeeld is (catalogus blz. 62)

Memorie (naamloos) van 30.08.1753 bij het bijgevoegde plan van Oostende, omtrent het onderhoud van de haven.

(Vertaald uit het Frans)

(nvdr. met enige speurzin kunt u alle verwijzingen op de kaart terugvinden.

Bijkleuren is uw opdracht)

Er zijn weinig havens in Europa, die zoveel voordelen bieden als die van Oostende. De natuurlijke toestand, een samenloop van omstandigheden, waarin ze zich nu bevindt, is nodig voor het onderhoud van deze haven. We moeten ze alleen goed benutten. Het is een

ingesloten haven met een zekere diepte, een toevluchtsoord waar men gemakkelijk een honderdtal oorlogsbodems in alle veiligheid kan ankeren. Ze biedt grote mogelijkheden om te lossen en te laden, zelfs beter dan in de havens van Rhodos, Venetië, La Rochelle, Bayonne, St. Jean de Luz en Amsterdam. Er zijn zelfs daar nog enkele ongemakken meer, die in Oostende niet bestaan!

In plaats van de gegevens te onderzoeken van die 'Gelukkige positie', heeft men niets anders gedaan dan ze te verkrachten en ze tegen te werken; buitengewone onkosten waren er het gevolg van. Alhoewel de vooruitzichten optimaal waren, heeft men het project van kolonel Spalaert, militair ingenieur, daterend van 20.04.1753 bestreden enafgekeurd in een memorie van de Pensionaris (= hogere functionaris van de uitvoerende macht) Pycke van 9.05.1753 en ook in een andere memorie van 22.05.1753 van de heren Jeanti, Frétière en Arnaud, aannemers uit Duinkerke. Een project van vijf miljoen en meer, waarmee men het succes niet kon garanderen en dat alleen maar bedoeld was om de haven te onderhouden. Alhoewel, we waren overtuigd dat we met minder geld hetzelfde konden verwezenlijken en dat we daarbij ook nog land konden herwinnen dat opnieuw in cultuur gebracht kon worden. Voorafgaandelijk kan men zeggen, dat er in 1600 een tweede haven in het westelijk gedeelte van de stad was. Met de oostelijke haven, zoals vandaag, zou dit een dubbel onderhoud vergen. Men maakte gebruik van de ebstroom of de terugtrekking ervan in westelijke richting voor de uitschuring door het onder water laten lopen van het Caemerlinckx Ambacht. Dit strekte zich uit tot Nieuwpoort en was begrensd in het zuiden door het Yperleet (het kanaal

Carte des Environs d' Ostende

Relative au 21 Mars du 30 Avril 1755.

Echelle de 500 Toises

MER DU NORD

P. 3. 3.
5200.

Nieuwpoort-Plassendale is gegraven in 1639) en in het noorden door de duinen.

Het Noordzeewater stroomde toen nog tot de omgeving van Oudenburg, Zandvoorde en Bredene. Dit volume water diende om de haven uit te schuren. Zoveel verloren land dat vandaag zoveel opbrengt. (sic)

De westelijke haven werd opgegeven. Nadat de oostelijke haven in diepgang toenam, heeft men in 1608 de dijk Albertus verhoogd tot winterdijk en zo werden de gronden tot aan Nieuwpoort in cultuur gebracht (A).

In 1612 legde men de dijk (B) aan om het territorium van Bredene te vrijwaren. In 1626 bouwde men de dijk C (Leegaertsdijk) die begon bij het fort Philippus en die de Gouwelozeekreek begrensd. Zodoende bleef er alleen een schorregebied over (E) aan de kant, genaamd Steene of St.-Catherine en de Gouwelozeekreek.

Al vlug stelde men vast dat de haven verzandde. Een natuurlijk gevolg, aangezien de bijzonderste kreek F (Catherine) van deze schorre, diep en breed, bij het uitmonden in de haven een rechte hoek vormde en zo tegen het getij (ebstroom) een schok veroorzaakte en onvermijdelijk banken creëerde, die de werking van het tij en de uitdieping van de geul verhinderde en slechts nefaste gevolgen met zich meebracht. Aangeslagen door deze kwalijke effecten, doorstak men in 1662 de dijk C (Leegaertsdijk) op het punt d, wat het getij terug in de delen G, H en I bracht. Het oude Zandvoorde (K) werd beveiligd door de dijk L (Zandvoordedijk) die in 1662 was voltooid.

De nieuwe inondatie schuurde dermate de haven uit, dat het onderhoud van de haven ondraaglijk werd. Een nieuw probleem dat men moest omzeilen. Men besloot de dijk M aan te leggen, die de nieuwe schorre verminderde tot de terreinen G en H (1700 - sindsdien Zwanenhoek genoemd), die tot op heden (1753) onder water is gebleven.

Het terrein E isgedurende het fortifiëren van Oostende tot stand gekomen en is in verhouding tot de omringende gebieden in de laatste 80 à 90 jaar sterk verhoogd, de kreek waren

het ook. Deze schorre E dus bestond toen nog en had een nefast neveneffect, daarom werd ze in de jaren 1744-1745 ingedijkt (Lantsweertdijk).

De Schorren G en H waren onvoldoende, of waren eerder slecht gelegen, dus verzandde de haven, een nieuwe waarschuwing voor het land. Het euvel was dusdanig erg dat het daardoor de manoeuvreerbaarheid van de schepen belemmerde, met als gevolg dat men voor de handelstoe-komst van de haven vreesde. Met als doel de geul terug op peil te brengen legde men de dijk N aan (Snaeskerkepolderdijk - 1720-1721), de coupures b werden in de Albertusdijk A aangebracht en zo liep de nieuwe Snaeskerkepolder onder water - (Camerlinckx Schorre).

Deze onderwaterzetting verhielp slechts ten dele het probleem en zou het verergeren. De reden is heel eenvoudig.

De terugloop van de Schorre, dwars op de overliggende oever uit de drie openingen (b) van de Schorre, vermindert de uitschuring van de geul. De bochtige loop van de kreek hielp er ook nog aan mee. Deze vertragingen kwamen o.a. door het feit dat de Schorre afgelegen was (wat een goede observator toch opmerkt -sic) en dat de uitloop van de Schorre nog bezig was, terwijl aan de monding (ingang) van de haven het water reeds 3 voet was gestegen (afhankelijk van de windrichting).

Dat de ontmoeting van de 2 stromingen zich meestal voordeed tussen de punten C en D, veroorzaakte wervelingen (in 't Vlaams - Wanthye (Wantij - Van Dale: (zeewezen) draaiing of stilstand in het water, daar 2 vloedstromen elkaar ontmoeten) met het vormen van banken tot gevolg. Daarbij was er bij laag water slechts 3, 4, 5 voet diepte; slechts zelden bleef 6 à 7 voet water staan. In de kreek, bovenwaarts van dit punt tot aan de Schorre stond 12 (doodtij), 14 (midentij), en 16 (springtij) voet water. Er vormde zich een zogenaamde drempel. Ditzelfde effect heeft ook de Keignaertkreek (P) geheel verzand. Alhoewel er minder water-volume is in vergelijking met de kreek D, die de andere winkelhaak afsneed, heeft dit er ook nog toe bijgedragen. Daaruit kan men besluiten:

hoe sterker de ebstroom uit D des te minder die uit P was, alhoewel die uit P beter gericht was in de as van de havengeul (zie plan).

Het is precies i.v.m. het laatste (P) dat we hopen een oplossing uit te werken.

De openingen (b) in de Schorre O (Snaeskerkepolder) veroorzaken wisselvallige effecten in die mate dat het logisch is dat andere neveneffecten zich voordoen. Men is tot de bevinding gekomen dat de Schorren G en H er niet hebben toe bijgedragen om de haven op diepte te houden. De Schorre I samen met G & H schuurde te veel uit, met enorme onderhoudskosten voor de haven als gevolg. Uit deze observaties moet men besluiten dat men de natuur heeft tegengewerkt, ja zelfs verkracht, in plaats van de natuurlijke wetten (het natuurlijk beloop) te volgen en dat de huidige situatie, een compromis kan betekenen voor het onderhoud van de haven, zelfs bijna zonder onkosten.

Ziehier wat we voorstellen:

1) We denken dat het tussendeel Q - R van de dijk M (Gemenedijk) doorbroken moet worden, nadat de dijken Q, S, R, T zijn aangelegd.

2) Het openen van de kreekmonding c-f om zo een zwakke stroming te veroorzaken om de uiteinden van de bocht g te doen verdwijnen, die een nefaste invloed uitoefent.

3) De uitbouw van de kreek verder zetten door de breedte ervan te verminderen tot aan de verhoogde dijk V (Plassendalekanaal), de monding van de kreek aan het punt d, en het gedeelte P. Dit kan gebeuren met weinig mankracht. Vervolgens het uitschurend vermogen verhogen vanaf een geplande sluis in V. Men moet aan die sluis een zo groot mogelijke opening laten, in verhouding tot deze van de sluis van Plassendale. Ze moet opengemaakt worden in functie van de brug van Zandvoorde. Dit alles op het kanaal van Nieuwpoort, met dien verstande dat er een mogelijkheid bestaat om balken te plaatsen aan de brug van Snaeskerke.

De volgende stap is het afsluiten van de Snaeskerkepolder (de 3 openingen b) en de vrijgekomen Camerlinckxgronden (O) in cultuur te brengen.

Dat er aan de toestand van de dijken Q, S, R, T iets moet veranderd of verbeterd worden, laten we over aan de kennis en de ondervinding van hen die de werken zullen uitvoeren.

We hopen ten minste dat de waterbouwkundigen de haven van Oostende goed kennen en dat het resultaat van dit project voldoening zal geven en dat de kosten zullen gecompenseerd worden met het terug in cultuur brengen van de drooggelegde gronden.

Het gevolg van deze operatie kunt u op het plan zien. Alles compenseert mekaar. De grootte van de nieuwe Schorre X is minder dan de helft dus van de afgesloten Schorre O en de nog bijkomende werken zijn miniem. We kunnen zelf voorstellen dat we zo een ononderbroken onderhoud van de haven kunnen verzekeren en dat men de diepgang zal kunnen bepalen indien nodig (niet te veel, niet te weinig) met het peilen van de dieptes in de haven (enkele keren per jaar).

Dit is de gedachtengang van het project, zich baserend op het effect van de Schorren G, H, I, die toen ze als spoelpolders werden gebruikt een nefaste uitwerking hadden met name een grotere uitschuring en schade aan de wallen en dijken.

Wanneer men de polder I (Nieuwe Zandvoordepolder) terug drooglegde met het aanleggen van de Gemenedijk (M) is de haven terug verzand. Men heeft toen geprobeerd het te verhelpen met de aanleg van de Snaeskerkepolder (O). De nefaste gevolgen met het vormen van banken (of drempels) tussen C en D en buitengaats zijn gekend.

Had men niet beter, toen de Schorren I, C, H met de zee in verbinding stonden, een gedeelte van de Schorre I onder water laten staan?

De middenweg tussen te veel en te weinig uitschuring. Welnu dit is de bedoeling van de Schorre X om de uitschuring bij te sturen. Men moet ook rekening houden met de wispelturigheid van invloeden vanuit zee (wind, stormtijden, springtij).

Dit is realiseerbaar met een goed beheer. Men twijfelt er geenszins aan dat de uitschuring van

de haven met het watervolume uit de Schorre X de haven op peil zal houden.

Het onderhouden van de Schorre X zal via *verlaten* in de sluis V gebeuren omdat men op de hoogte is van het verschil in kracht tussen ebbe en vloed. De vloed zal afgezwakt worden door de inwerking van een bijkomende ebstroom veroorzaakt door de bijkomende verlaten. Deze twee ebstromen werken samen en de vloed wordt onderdrukt.

Men verwacht dat de Schorre X een kreek (geul) zal worden en - deze in het verlengde van P en van dijken voorzien - de haven zeer goed op peil zal kunnen houden. Hoeveel havens zijn er in Europa als Oostende die zelfs zonder schorren zo veel spuiwater in voorraad hebben? (sic)

Rekening houdend met het vergelijken van de spuisassen van Duinkerke, Gravelines, Calais, Dover en andere havens die we bezocht hebben, waren deze toch minder efficiënt dan die van Oostende.

Daaruit zal nog meer blijken. Wanneer de grootse werken, die aan de gang zijn op het kanaal van Gent naar Oostende, beëindigd zullen zijn, zal men het Leiewater en dat van de bijriviertjes en zelfs dit van de Schelde kunnen afnemen. Voor deze operatie alleen al zijn de kosten van het graven van de coupure de moeite waard.

Er zijn moeilijkheden:

1) Bij normale waterstand, is het peil van de Schelde twee voet, een duim hoger dan op de Leie - dit bij de samenvloeiing in Recolets, bij de sluis genaamd de Ketelpoorte.

2) Het kanaal Gent-Brugge (1613) dat al het water kan opnemen is 6 voet hoger dan het kanaal Brugge-Oostende (1623 - hergraven 1726-1727).

Bijgevolg, bij hoge waterstand zou men meer water via sluis V (aan het kanaal Plassendale-Nieuwpoort 1639) kunnen laten spuien dan nodig om het via de kreek P te laten wegvloeiën.

Bij lagere waterstand van de Leie komt nog, dat men zeewater kan laten binnenstromen in het

kanaal Oostende-Brugge gezien het peil van het springtij twee voet hoger staat dan het normale peil van het kanaal en men zo een gedeelte van het water naar de sluis V zou kunnen aanbrenge. Alhoewel men dit niet zo nodig acht, kan men evenzo het water van de Schelde met een goed geregeld debiet van de Leie aanhouden.

De Vaerevaart en het Leykeleet (Leke) zorgen daarbij voor de aanvoer van water op het kanaal van Nieuwpoort, zodat er uiteindelijk geen tekort aan water zou zijn aan de sluizen van Slijckens.

Conclusie: De uitval uit de schorre X, door de aanvoer van het water uit de verlaten van de sluis V, zal een grotere impact hebben op de inval (vloed), en zal zodoende het slib en andere sedimenten uit zee permanent wegvoeren.

Zo men toch nog constateert, dat dit project de haven en de rede teveel uitschuurt, zou men de schorren G & H (Zwanenhoek) kunnen bedijken, waardoor men nadien de gronden in cultuur zou brengen wat een meerwaarde betekent. Zo ervoer men dat ook bij de bouw van het molenpark aan beide zijden van de dijk Y (Legillonkanaal/Gouverneurspolder). Dit kanaal was aangelegd in 1743 ten voorlopige titel, omdat men tot de bevinding gekomen was dat het sas van Slijckens wegzakte - dit gebeurde op 13/8/1752. Later werd die \pm 500 m verder op naar Plassendaele toe herbouwd En zo kon men een verdere dorpsuitbreiding voorzien op de linkeroever van het kanaal. Het terrein H is reeds 3, 4, 6 voet hoger komen te liggen dan de gronden K door aanlanding en zo zou ook het overstromingsgevaar nihil zijn.

Een laatste opmerking. Indien zelfs na het afsluiten van de 2 schorren G & H de haven meer dan nodig zich zou uitdiepen, zou alleen beroep moeten gedaan worden op het debiet van de sluis V en mettertijd zouden de 2 dijken QS & RT dichter naar mekaar toe verplaatst moeten worden.

In verband met de sluis Z (de sluis Verloren Kost genaamd): deze sluis deed dienst voor hout- en graanscheperen, die niet via Slijckens of Plassendale moesten voorbijvaren, en er dus

ook geen rechten moesten betalen. Het was voor de belanghebbenden evident dat men haar liet verkommeren - (men moest ze maar sluiten, zoals men het nadien heeft gedaan - sic). Men zal deze sluis Z niet gebruiken, tenzij de Gouwelozeekreek (D) voldoende watervolume zal verloren hebben, dat ze kleiner wordt dan de kreek P. Een fenomeen dat zich mettertijd onvermijdelijk zal voltrekken als men de kaart goed bestudeert - (aanlanding!).

Bijgevolg, eens de haven op een behoorlijke diepte uitgeschuurd, zal men ze op peil houden met het waterdebiet uit de sluis. Bij gestremde sluis V, zal men de sluis Z gebruiken om bij ebstroom een stroombeweging te behouden in de Gouwelozeekreek (D), tenzij men ze voor een gedeelte wil opgeven.

Besluit

Wij weten dat hetgevaar bestaat dat dit alleen maar voor de mooie schijn is, en er geen beslissingen komen. We hebben ons met deze memo-rie willen verdedigen op een positieve en dog- matische manier, zelfs al wordt ze niet aan- vaard. We hebben onze ideeën geuit, we willen op alle bezwaren antwoorden en we stellen niets voor om "vrijgesteld te zijn".

We nemen zelfs aan dat een bekwame aanne-mer een redelijk profijt haalt uit de voorgestel- de werken en het eigendomsrecht verkrijgt van de in cultuur gebrachte gronden.

Wat een opluchting en voldoening zal het voor ons betekenen dat we eens en voor altijd een haven ten dienste van het land bezitten, en dit zonder onderhoudskosten. Dit toch in tegenstel- ling met de enorme uitgaven die kolonel R. Spalart voorstelde, plannen die hun doelmatig- heid zeker niet bewijzen. Wat een voldoening als het succes onze hoop bewaarheidt. We zijn ervan overtuigd dat het zal slagen, indien de uitvoering ervan toegewezen wordt aan iemand die niet alleen voor de eer, maar het voor de glorie van zijn vaderland (sic) zal realiseren.

Er hoeft niets veranderd te worden aan de sluis Q, die als spuisluis van de polder I dienstdoet (Nieuwe Zandvoordepolder).

Ze werd gebouwd in 1739, met 2 gewelfde gan- gen, met een breedte van 6'1", en een hoogte 9'6" - sluitstuk van het gewelf. Ze sluit automa- tisch bij opkomend getij, en opent zich als het water in de polder hoger staat. (=voet / " =inch/duim)

We hebben nog niets gezegd over de sluizen van Slijckens omdat de beslissingen in verband met het herstel (vernieuwing) na de instorting op 13.8.1752 (gebouwd in 1676) - perfect samengaan met hetgeen hierboven is geschre- ven in verband met het oppeilhouden van de haven. Dit was natuurlijk tegen de zin van Kol. Spalart en Lt. Kol. Delaine, die trouwens maar weinig kennis hadden i.v.m. zowel de plaatselij- ke, als de algemene situatie van de haven.

Deze sluis moest niet verplaatst worden en ver- der komen te liggen. Ze diende om de doorvaart van de schepen te verzekeren en het kanaal te spuien. De diepgang in de haven moest welis- waar geregeld worden via het waterdebiet van de kleine kreek en de sluizen V en Z. Met wei- nig onderhoudskosten konden deze twee slui- zen ook het nodige water spuien, in geval van watersnood, en zo het land vrijwaren van over- stroming.

Noot van de vertaler-uitschrijver:

Deze memoerie hield reeds het principe van een spui- kom en spuisluis in, die later aan bod zullen komen bij het aanleggen van de spui- kom in de bedding van de Gouwelozeekreek met de Franse sluis (ter hoogte van de Oesterbankstraat even buiten de wallen) en de Militaire Sluis even verderop, gebouwd onder het Hollands bewind. De plannen van Spalart en Jeanti, Frétière en Arnaud uit Duinkerke komen in een volgende bijdrage aan bod. We zullen zien dat een groot deel van die plannen uitgewerkt zullen worden onder het Franse Bewind in 1810.

*(wordt vervolgd
met flashbacks
en flashforwards)*

Telindus in Oostende

Etienne Pitteljon

Sedert een aantal maanden is de nieuwe industriezone Plassendale te Oostende niet meer uit de lokale media weg te denken.

En daarbij is reeds dikwijls de naam van de eerste nieuwkomer "Telindus" gevallen.

Wie en wat is de firma Telindus?

Om terug te gaan tot de eigenlijke wortels van Telindus flashbacks we naar 1959, het jaar waarin een Nederlands bedrijf Koning & Hartmann, gespecialiseerd in radioapparatuur en industriële componenten, met een Brussels filiaal start.

Daar waar de firma in Nederland goed loopt, zit in 1966 het Belgische filiaal nog steeds in de startblokken en biedt zich een oud-marconist aan om de dienst na verkoop onder zijn hoede te nemen.

In 1969 ziet K&H geen toekomst meer in België – het wil een bankroet en de daaraan verbonden negatieve reclame vermijden en trekt zich terug. De oud-marconist John Cordier (Oudenburgnaar) beslist de activiteiten verder te zetten onder de naam Telindus (Telecommunicatie voor de Industrie).

In hetzelfde jaar reeds houdt Telindus zijn eerste Symposium in het Casino-Kursaal te Oostende in aanwezigheid van 69 genodigden. Het sluit het boekjaar af met een omzet van 14 miljoen BEF.

In 1970 komt Telindus in financiële moeilijkheden omdat de klanten de dure apparatuur verkiesen te huren i.p.v. aan te kopen.

Gardy, een dochteronderneming van een Zwitserse holding springt bij en wordt meerderheidsaandeelhouder.

De Kredietbank (nu Dexia) kiest in 1971 voor Telindus om al haar kantoren in België

te verbinden met hun centrale computer. Dit is het eerste grote contract waarmee Telindus definitief uit haar startblokken schiet.

In 1973 wordt Telindus ook RTT-leverancier.

In 1976 wordt Gardy NV overgenomen door de Franse holding Merlin-Gerin die daarvoor meerderheidsaandeelhouder wordt. Telindus verliest zijn autonomie en wordt een divisie van Merlin-Gerin.

De goede resultaten (1980: 350 miljoen BEF omzet) laten de aandeelhouder Merlin Gerin blijkbaar onverschillig en eind 1981 vraagt de directie van Merlin Gerin aan John uit te zien naar een overnemer. Toen besliste J. C. zelf om Telindus over te nemen.

Zo is het eerste Belgische "management buy-out" tot stand gekomen. Na maanden onderhandelen werd de prijs van de overname op 150 miljoen gesteld. De financiering van de buy-out werd door de ASLK (nu Fortis) op zich genomen.

In de volgende jaren evolueert Telindus van dealer tot fabrikant en produkt-ontwikkelaar en een beursintroductie in 1985 stelt Telindus in staat zijn ontwikkelingsafdeling uit te breiden en de internationale uitbouw van de filialen verder te zetten.

In 1989 gaan Telindus en Informabel (software ontwikkelingsbedrijf van Sidmar) samensmelten tot Telfin.

Helaas, niet alles is rozengeur en manschijn.

Die fusie van telecommunicatie know-how en software brengt niet de verhoopde resultaten en leidt in 1991 tot een ernstige sanering waarbij een groot aantal personeelsleden moeten afvloeien en Telindus en

Informabel beslissen te scheiden en terug hun eigen weg te gaan.

In de daaropvolgende jaren slaagt Telindus erin geleidelijk zijn marktpositie in de telecomsector te heroveren en te verstevigen en profileert zich nu als een netwerk-integrator.

Onlangs is dan ook beslist geweest de naam "Telinfo NV" te wijzigen naar "Telindus Group NV".

Telindus Group NV is dus een Belgische groep die actief is op het domein van gegevens en telecommunicatie.

Er zijn verschillende bedrijven werkzaam.

We onderscheiden o.a. Telindus GSM, THTL, Datax, E-Shop en de hoofdspeler Telindus NV

"Telindus GSM", legt zich toe op de installaties en het onderhoud van het Mobistar netwerk.

"T.H.T.I." is het Telindus High Tech Institute waar opleidingen in de verschillende domeinen van de informatie- en communicatietechnologie worden gegeven.

"Datax", zorgt voor de ontwikkeling en productie van ISDN-multiplex producten

Bij "E-Shop", kunnen via het internet datacommunicatieproducten en toebehoren worden besteld.

en last but not least ;

"Telindus NV" dat via filialen in volle eigendom, actief is in 10 Europese landen en Thailand.

Sinds de oprichting in 1969 heeft Telindus altijd totale, wereldwijde telecommunicatieoplossingen geboden: van het ontwerp, de installatie en de implementatie tot het permanente onderhoud en de ondersteuning.

Het label "wereldwijd" is meer dan internationaal aanwezig zijn. Het houdt ondermeer in dat er een centraal beheerscentrum aanwezig is, er gemeenschappelijke kwaliteitsnormen zijn – aan alle klanten dezelfde kwaliteit wordt aangeboden - en dat, via

een uitgebreid netwerk, een toegevoegde waarde voor de klant wordt geschapen.

Die telecommunicatieoplossingen biedt Telindus - zoals reeds vermeld - aan via filialen in een 10-tal Europese landen, Thailand en een netwerk van distributeurs die verspreid zijn over een 50-tal landen.

Sedert een aantal jaren heeft Telindus in verscheidene Europese landen een reeks acquisities doorgevoerd, waardoor het één van de hoofdrolspelers is geworden in de datacommunicatiemarkt.

Het is trouwens de ambitie van John Cordier om de belangrijkste Europese netwerkintegrator te worden.

Telindus NV België blijft de belangrijkste hoeksteen van de Europese activiteit.

Belgie is en blijft het centrum van de ontwikkelingsactiviteiten, waar ook de productie van de eigen producten gebeurt en waar de groepsstrategie bepaald wordt.

Telindus NV België realiseerde in 1997 een omzet van 3 miljard, in 1999 een omzet van 4.2 miljard. (de hele groep in 1999: 13,7 miljard)

Zo'n groei brengt automatisch een expansie mee van het aantal mensen (1998: 1268 - 1999: 1548) en filialen.

Het is een algemeen bekend verschijnsel dat bij een goed draaiende economie de investeringen stijgen en dus ook de vraag naar gekwalificeerd personeel toeneemt. De fenomenaal snelle vooruitgang van de Informatie en Communicatie Technologie (I.C.T) maakt dat er steeds meer ingenieurs nodig zijn. Ingenieurs die naast hun technische bagage ook moeten beschikken over goede communicatievaardigheden en een commerciële ingesteldheid.

Dat Telindus daarenboven naar Oostende komt is niet toevallig.

De nabijheid van hogescholen (Oostende, Brugge, Kortrijk) met een sterke reputatie is één van de redenen waarom Telindus zich hier wil vestigen.

Door een nauwere samenwerking met hen hoopt Telindus het probleem van het tekort aan technisch hoger geschoold personeel op te lossen.

Een tweede reden is de ligging van Oostende omdat van hieruit zowel West- als Oost-Vlaanderen commercieel kan benaderd worden. Ook het noorden van Frankrijk en Zeeuws-Vlaanderen liggen in de nabijheid.

In eerste instantie is Telindus gestart met een afdeling van Telindus GSM. De mobiele communicatie is één van de sterkste groeipolen binnen de telecommunicatiemarkt. Door zijn relaties met Mobistar en France Telecom heeft Telindus een sterke know-how uitgebouwd in deze sector.

Het is vanuit deze knowhow dat Telindus Oostende is opgestart. In een eerste fase werd hier een uitbreiding van de helpdesk-functie van het Isabel netwerk opgestart. Isabel is een multibancair netwerk dat bedrijven en particulieren toelaat via hun personal computer, bankoperaties te verrichten.

Op dit ogenblik ondersteunen een 20-tal personen deze toepassing.

Momenteel wordt gewerkt aan de plannen voor de nieuwbouw en – zonder onvoorziene omstandigheden – is het de bedoeling voor de zomer 2001 met de bouw ervan te beginnen.

Het gaat hier om een gebouw van 2.500 m² (gelijkvloers en verdieping) en met een personeelsbestand dat op termijn zal uitgroeien tot 150 personen.

De activiteiten die er zullen ondergebracht worden zijn ondermeer ;

- Commercieel (verkoop)
- Staging (testen van de apparatuur vooral eer de installatie bij de klant wordt uitgevoerd)
- Dienst na verkoop
- Helpdesk
- Ontwikkeling.

Zowel burgerlijke als industriële ingenieurs als graduat en goedgeschoolde A2'ers komen in aanmerking voor de activiteiten die er uitgeoefend zullen worden.

Telindus heeft een web-site (www.telindus.be) waar belangstellenden meer kunnen vinden over het productengamma.

Uit het verslagboek van een Oostends politieagent (4)

(familienamen bekend maar uit 'kiesheid' niet voluit weergegeven!)

Redactie

13 juli 1911

Om 1 uur 's namiddags geroepen door vrouw G-M alsdat een persoon, reeds daags voordien ook bij haar geweest hebbende en eene flesch wijn medegenomen hadt en dan ook eene flesch wijn hadt gestolen, alsook eene flesch hier hadt uitgedronken en niet hadt betaald. De persoon in kwestie nam den vlucht in den hof. Ik liep hem achterna en vatte hem bij de kraag. Ik zegde mij seffens te zullen betalen of alles terug te geven. De weerde van het gestolen goed was 3,25 frank. Hij noemde zich Mase Muller van Krackovitz.

14 juli 1911

Om 12 uur 's nachts kwam Jean-Frans L. mij verklaren alsdat hij in eene herberg hadt geweest in den omtrek der Paulusstraat waar men zijnen strooien hoed hadt vol bier gegoten. Ik heb hem aangemaand eene klacht neer te leggen in het politiebureel maar hij zegde mij daarop: moest zulks in Brussel gebeuren, den agent zou dienen type in den bak steken en volgens recht zoudt gij moeten dienen gast bij zijne nek scheren en in den bak steken en seffens er proces verbaal over maken. Ik heb hem nogmaals aangemaand naar huis te gaan hetgeene hij weigerde. Hij was in grooten staat van dronkenschap, maakte veel lawijt en vergaderde voort en zegde mij: vous etes un lache et les agents d'Ostende sont des vauriens. Ik heb hem dan vast genomen en gezien zijne dronkenschap in de politiezaal opgesloten.
(niet vervolgd)

15 juli 1911

In overtreding genomen wegens op de zee-dijk te leuren met postkaarten en jumellen, Ben-Hamin Alraham en Martin Nelrat

Mardoché om 10 uur 's morgens.
(elk 10 frank of twee dagen)

08 augustus 1911

's Morgens om 6 uur hebben wij den genaamden Lazare S. naar het bureel geleid daar hij door den heer Nelson werd aangeklaagd wegens bedreigingen en diefte. S. die ons gezien hadt in de Kortestraat keerde seffens op zijn stappen terug en ging binnen bij M., Hertstraat 10, waar hij in het wc gebaarde te pissen.

26 augustus 1911

Om 10 1/2 ure 's morgens op dienst zijnde ter Visscherskaai kwamen mij verscheidene personen zeggen dat zij den ganschen morgen bedreigd werden door Medard F. Toen ik op zekere oogenblik F. zag aan den trap der Kaai en die wilde vechten met zekeren Jan D. die uit zee kwam. F. Smeet zijne muts af en kloefen en zegde: Ja, kom maar hier.

Ik ging onmiddellijk het gevecht vermijden en daar F. niets te verrichten had op die plaats, in dronken toestand was, en gezien ik daar uitzonderlijk voor hem moest dienst doen wilde ik hem doen naar huis gaan, hetgeen hij weigerde. Hij wilde en moest vechten. Ik nam hem vast ten einde hem naar het politiebureel te brengen. Hij greep mij dan bij de borst en deed alles wat in zijn macht was om uit mijne handen te geraken. Ik heb hem dan met de medehulp van den heer Commissaris van Oedelem en den agent C.

Naar het bureel gebracht en hem in de politiezaal opgesloten. Hij was drager van een gewoon zakmes. Het is ook zijn schuld dat den tram heeft moeten stoppen.
(1 maand + 50 frank of 15 dagen)

04 november 1911

Om 7 ure 's avonds werden wij geroepen bij Eduard F. Daar gekomen verklaarde hij ons dat er moeilijkheden geweest waren met twee Pannenaars Jules G. en Emile D. die geweigerdt hadden hunnen drank te betalen en dat zij zijne werkvrouw niet gerust konden laten. De twee mannen waren reeds buiten toen wij bijkwamen en zijn met ons naar het bureel mede gegaan en hebben ons verklaard dat zij door F. zijn mishandeld geweest. Wij bemerken dat Jules G. eene dikke lip heeft en bloedt uit den mond; (vrijgesproken)

24 november 1911

Om 9 ure 's avonds zijn er moeilijkheden ontstaan tusschen Edouard V. en zijne vrouw.

V. verklaarde aan ons dat de zusters en tante zijner vrouw er hebben willen intuschen komen. In onze tegenwoordigheid werd V. verweten door Leonie A. voor lui-aard en bastaard alsook zijne moeder heeft door haar verweten geweest voor oude hoere en oude makrelle. Zij zegde ook: gij slaapt bij uwe moeder, het is uw vrouwtje. Zij hebben er vele lawijt gemaakt: Euphrasie, Sidonie en Mathilde C. (Leonie A. 15 frank of 3 dagen – de anderen niet vervolgd)

03 maart 1912

Om 10 ure 's avonds in overtreding genomen Ernest P. om te wateren tegen de muur der Wagons Lits.

(1 frank of 1 dag)

Om 10 ure Pieter L. om te wateren tegen de tafels der Vischmarkt.

(1 frank of 1 dag)

10 april 1912

Om 10 ure 's morgens zijnde dinsdag der Eerste Communie zijn twee rijtuigen op elkander gereden aan den hoek der Kapelle en Ooststraten. August V. kwam afgereden van de richting der Vischerskaai en vrouw Benoit D. kwam door de Kapellestraat statiewaarts gereden op kleinen draf (oud versleten peerd) en werd door V. gevat met zijnen dijsel (nvdr dissel? Gebogen stuk hout aan gespan?) aan de voorkant der kap van

hare kar en ook nog in hare linkerzijde. Bij zooverre dat zij klaagde van pijn en dat nog een stuk hout voortkomende van voornoemden dijsel uit hare klederen viel aan den Eiffeltoren (sic, ?). Het paard (Vos) der linkerkant van V. August die te rap ingehouden werd, begon te slagen en geraakte vervolgens uit zijn gespan door riemen en dijseloog die gebroken werden. Geene getuigen of tenzij D. die langs binnen in den voiture zat en die bijgevolg niet nie kon zien. (burgerlijke zaak)

06 augustus 1912

Om 3 ure 's namiddags in overtreding genomen Pieter G. wegens te zeggen: ik vaag mijn kl. aan den commissaris, ge moogt het hem zeggen.

(niet vervolgd)

26 oktober 1912

Om 9 ure 's morgens in overtreding genomen Philomène C. om hare stoofbuis op de rooster der riool uitgeklopt te hebben ter Langestraat.

(vrijgesproken)

19 november 1912

Gezonden door de heer commissaris om 5 ure 's namiddags bij Leonie D. ten einde haar te zeggen alsdat zij moest de schorte teruggeven aan hare dochter welke zij in denzelfden voormiddag ontstolen hadt. Zij zegde mij alsdat zij onder geen voowensel voornoemde schorte zou teruggeven en dat zij reeds gescheurd was in kleine lappen en ook verbrand was. Zij zegde mij ook: ik leve voor mijne kinders gelijk de visschen in het water en indien de wet vervolg geeft aan eene zaak waarin een dochter hare moeder wilt doen straffen, ik ken andere dingen welke noodiger zouden vervolgd worden. En daarop kwam een harer dochters bij den tafel waaraan moeder en nog 7 vrouwen zaten waaronder Leonie A., vrouw D. en die op den tafel sloeg en zegde: ik ga wel wat anders aan het licht brengen. Wij zullen eens zien bij de commissaris of wetten of een kind van 12 jaar den baron D. K. zijn affaire mag afspelen. Daarmede wilde zij bedoelen de dochter van een der familie D., zuster van den man van Hélène V.

(niet vervolgd)

Week van het bos

Jeannine Laplasse

EEN BOS VOL VERBEELDING

Vele basisscholen hadden ingetekend voor de bosweek die georganiseerd werd door HORIZON EDUCATIEF. Bijgevolg was het rond het Oostende jeugdverblijf "t Bosjoenk" elke morgen en namiddag een drukke bedoening.

"Een bos vol verbeelding", naar het idee van een Scandinavisch kunstenaar, werd dit jaar als thema uitgekozen en kende heel wat bijval.

Op een vooraf vastgesteld parcours konden de kinderen allerhande creatieve uitingen van kunstenaars aangaande de relatie 'kunst-in-de-natuur' ervaren.

Ze vielen als het ware van de ene verrassing in de andere. Zelfs een bosnif kwam de kinderen via een verhaaltje duidelijk maken wat 'genieten' van de natuur kan zijn, ook in het dagelijkse leven.

Ook enkele Lange Nelle-gidsen verleenden hun medewerking (zie grote foto!). Voor de gelegenheid hadden ze zich uitgedost als boom of struik en stelden ze zich zo als natuurelement voor aan het jeugdige publiek:

(Krista) Ik ben een VLIER ...

Als ik in het voorjaar in bloei sta, dan heb ik een prachtig scherm van kleine witte bloempjes, precies als kantwerk als je ze van dichtbij bekijkt. In de zomer heb ik heerlijke roodblauwe besjes,

maar de vogeltjes weten dit ook en zo helpen ze mij verspreiden.

In de winter maakten de grootmoeders vroeger een heerlijke siroop van die besjes en dat was een goed middeltje tegen de hoest.

(Jeannine) Ik ben een MEIDOORN ...

Ik ben eigenlijk geen boom maar een struik. Mijn naam verradt al heel veel over mij. Ik de maand mei bloei ik in mooie roze of witte bloemen en ik heb doornen, voel maar eens. Vroeger plantten de mensen mij veel meer in hagen om scheidingslijnen tussen gronden en eigendommen te maken. Als mijn bloemen verdwenen zijn, dan komen er rode besjes aan en die weten de vogeltjes ook hangen. Van die besjes daar, maakte men middeltjes tegen buikpijn en diarree.

Op de foto hieronder zie je een binnenactiviteit van 'Een bos vol verbeelding'.

De boomstronken met de kleurpotloden stellen rupsen voor. Van het hout kan men van alles maken. De rups produceert zijde, en daaraan werd een leuk verhaal van Hannibal en de rovers op de zijderoute gekoppeld. De volgende stap voor de kinderen was schilderen op zijde met gedroogde bladeren als motief. Een heel originele afsluiter van een schitterende dag was de zijden sjaal voor de juf door haar eigen kapoentjes geproduceerd als blijvende herinnering.

UITVAARTVERZORGING - FUNERARIUM

Jan Nuytten

Het **uitvaartcontract**
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059 - 80 15 53